

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Analýza mediální reprezentace
neonacistických akcí v letech 2007 – 2012
v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk**

Aneta Blailová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra antropologie

Studijní program Antropologie

Studijní obor Sociální a kulturní antropologie

Diplomová práce

**Analýza mediální reprezentace
neonacistických akcí v letech 2007 – 2012
v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk**

Aneta Blailová

Vedoucí práce:

Mgr. Zbyněk Tarant, Ph. D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Ráda bych zde poděkovala své rodině, partnerovi a přátelům, kteří mi byli po celou dobu práce velkou oporou. Také bych chtěla poděkovat Mgr. Zbyňku Tarantovi, Ph.D. za vedení diplomové práce.

OBSAH:

1	ÚVOD	1
2	SOUČASNÁ KRAJNÍ PRAVICE V ČESKÉ REPUBLICE.....	2
	2.1 Neonacismus.....	4
3	MASOVÁ MÉDIA A SPOLEČNOST.....	11
4	MASOVÁ MÉDIA A NEONACISMUS.....	13
5	SLEDOVANÉ KATEGORIE.....	14
	5.1 Tištěná média	14
	5.2 Neonacistické akce.....	15
	5.2.1 Typ akce a Termín akce	15
	5.2.2 Místo akce	21
	5.2.3 Symboly.....	23
	5.2.4 Meziskupinové relace	27
6	METODOLOGIE.....	27
	6.1 Formulace výzkumných otázek	28
	6.2 Kvantitativní obsahová analýza.....	28
	6.2.1 Kódovací jednotka	29
	6.2.2 Stanovení hypotéz pro měřitelné kategorie	30
	6.3 OPERACIONALIZACE	32
	6.3.1 Definování výběrového souboru	33
	6.3.2 Stanovení proměnných a jejich indikátorů	34

6.4 TVORBA KÓDOVACÍ TABULKY.....	35
7 VYHODNOCENÍ OBSAHOVÉ ANALÝZY	37
7.1 IDENTIFIKAČNÍ ČÁST	37
7.1.1 Tištěná média	37
7.2 TEMATICKÁ ČÁST	45
7.2.1 Typ akce	45
7.2.2 Termín akce.....	50
7.2.2.1 Výročí křišťálové noci dne 10. listopadu 2007	52
7.2.3 Místo akce	54
7.2.4 Symboly.....	60
7.2.5 Meziskupinové relace	63
7.3 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK A HYPOTÉZ.....	66
8 ZÁVĚR A DISKUZE.....	71
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURA.....	73
10 RESUMÉ	78

1 ÚVOD

Cílem této práce je analýza mediální reprezentace české neonacistické scény skrze neonacistické akce v českém tisku. Média jsou jedním z nástrojů, které zprostředkovávají obraz o dané společnosti. Berger s Luckmannem (1999) chápou společnost jako subjektivní a objektivní realitu, kterou je potřeba vnímat jako neustálý dialektický proces skládající se ze tří složek – externalizace, objektivizace, internalizace. Je to proces, kdy „Společnost je výtvořem člověka. Společnost je objektivní realitou. Člověk je výtvořem společnosti.“ (Berger, Luckmann 1999: 64).

Externalizace jako taková je antropologickou nutností, kdy je vzhledem k nestabilitě lidského organismu nezbytné, aby si člověk stabilizoval prostředí, ve kterém se pohybuje. Člověk by měl tříbit a usměrňovat své pudy, protože nutnost existence sociálního řádu vyplývá z biologického vybavení člověka. Jakákoli lidská činnost, která se opakuje, vytváří vzorce, se nazývá habitualizací. Habitualizovanou činností si člověk ulehčuje každodenní interakci s prostředím, ve kterém žije, protože habitualizace tzv. zužuje možnosti volby, a tím člověku poskytuje psychologickou úlevu. Tento proces předchází každé institucionalizaci, ke které dochází při typizaci habitualizovaných činností určitým typem vykonavatelů těchto činností. Typizace jsou vždy sdílené a dostupné všem členům dané společenské skupiny a jde tedy o proces, kdy „na základě opakování určité činnosti, kde se opakovaně vyskytuje určitý motiv, dochází při interakci dvou stran také k přisuzování určitých motivů chování na obou stranách“ (Jirků 2010: 6). Instrukce nevznikají náhle, ale vznikají v průběhu sdílených dějin, kdy jsou určité vzorce předávány (zejména skrze rodiče) dalším generacím a jsou považovány za objektivní realitu (Berger, Luckmann 1999: 51-177).

Objektivizace je proces, při kterém „externalizované produkty lidské činnosti nabývají objektivní povahu“ (Berger, Luckmann 1999: 63). Člověk a jeho sociální svět vstupují do interakce. Třetím krokem v utváření reality je internalizace. Člověku je v průběhu socializace zpětně promítán

objektivizovaný obraz reality. Tento proces je v primární socializaci nevyhnutelný (Berger, Luckmann 1999: 51-177).

Jedním z cílů této práce je zjistit, zda je nějaká změna v mediální reprezentaci pravicového extremismu za období 2007 – 2012. Dříve, než se pustím do výzkumu, je potřeba si uvědomit, že svět, ve kterém žijeme, produkuje různé reality, skrze které tento svět vnímáme. V rámci této práce je to realita mediální – ta, kterou nám předkládají média. Poté je to realita, která nám je předkládána skrze odbornou literaturu či názor odborníka a nakonec je to realita, která je svým způsobem konstruovaná metodou, se kterou pracuji – kvantitativní obsahovou analýzou (Berger, Luckmann 1999, Loučková 2010: 31).

V první části práce představím současnou krajní pravici v České republice a konkrétněji se rozepíši o neonacistické scéně. Dále představím masová média a jejich přístup k neonacistické scéně. V další kapitole uvedu několik informací k výzkumným kategoriím, které se vztahují k neonacistické scéně a neonacistickým akcím. Jde především o prostor, který je neonacistům v médiích věnován, dále to jsou kategorie zaměřené na typ a termín neonacistické akce, místo neonacistické akce, neonacistické symboly a meziskupinové relace. Nedílnou částí práce je kapitola o metodologii a v případě této práce jde o kvantitativní obsahovou analýzu. V této kapitole stanovím hypotézy a popíši proces kódování v rámci kvantitativní obsahové analýzy. Poslední a neméně důležitou částí této práce jsou výsledky výzkumu, kde se pomocí tabulek a stanovených výzkumných otázek a hypotéz pokusím představit mediální reprezentaci neonacistické scény.

2 SOUČASNÁ KRAJNÍ PRAVICE V ČESKÉ REPUBLICE

V rámci odborné literatury lze rozdělit současnou krajní pravici například na nacionalistické populisty, kteří mají zájem především o politickou scénu a další témata, která vycházejí ze strachu obyčejného člověka – drogově závislí, homosexualita, korupce a imigranti, a dále neofašisty. Neofašisté se snaží přenést myšlenky fašismu do soudobého kontextu,

stejně jako populističtí nacionalisté odsuzují imigraci, drogově závislé a homosexuály. Neofašismus, stejně jako celá krajní pravice, se vymezuje vůči ostatním národům, z čehož plyne rasismus a s ním spojené násilí. Dalším znakem jak neofašistické scény, tak i zbytku krajní pravice je zvláštní odpor ke komunismu, který považují za nejhorší režim, který byl, ale ani „kulturní imperialismus v USA“ je nenechává chladným. Neofašisté, stejně tak i nacionalističtí populisté, se často dostávají do sporu s poslední skupinou představující krajní pravici, a to právě s neonacisty. Překážkou může být nacionalismus. Neofašisté brání území – národní stát, což brání neonacistům ve vizi společného boje za panárijskou Evropu a sjednocení bílé rasy (Charvát 2007: 70-78).

Miroslav Mareš (2003: 175-176) vymezuje čtyři rysy, které identifikují pravicově extremistickou scénu po roce 1989. Prvním rysem je rys ideologický - roztříštěnost krajní pravice do různých a někdy i navzájem protikladných ideových proudů. Další je organizačně-formální rys, kdy krajní pravice působí v různých organizačních formách, které se často překrývají či doplňují (například podpora populistických nacionalistů od neonacistů, kteří jinak politickou scénu neuznávají). Třetí je rys časový, kde Mareš říká, že krajní pravice procházela po celé polistopadové období bouřlivým procesem vzniků a zániků. A čtvrtý rys je geografický, kdy určité regiony v České republice jsou ovlivněny historicko-sociálními determinanty. Dle Mareše (2003: 179) je popis ultrapravicového spektra v ČR podle ideově-politických kritérií obtížně realizovatelný. Ale i přes všechny tyto výhrady a překážky se Mareš (2000: 103-105) snažil vysledovat pět základních směrů ultrapravice: populisticko-extremistická orientace, vlastenecko-nacionalistická orientace, ultrakonzervativně katolická orientace, neonacistická a panárijská orientace a posledním, pátým směrem je kališnická orientace.

V roce 2011 vyšla nejnovější kniha s názvem *Krajní pravice a krajní levice v ČR (Bastl, Mareš, Smolík, Vejvodová)*, která mapuje vývoj krajní pravice (i levice) v České republice. Zde můžeme sledovat vývoj dělení

krajní pravice, kdy Mareš v roce 2000 ve svém příspěvku s názvem *Pravicový extremismus a romská menšina v České republice* určil pět obecných dělení, ke kterým se o tři roky později ve své další knize s názvem *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR* vyjádřil tak, že toto dělení není v podstatě možné vzhledem ke všem aspektům, které krajní pravici charakterizují (viz předešlý odstavec). Jan Charvát ve své knize z roku 2007 s názvem *Současný politický extremismus a radikalismus* dělí současnou krajní pravici na populistické nacionalisty, neofašisty a neonacisty. A o čtyři roky později vychází, viz výše zmíněná kniha o krajní pravici a levici v ČR. Popis krajní pravice se zde zúžil pouze na dvě kapitoly – neonacismus (autor Vejvodová) a nacionalismus (autor Smolík). Bližší dělení nalezneme v kapitole o neonacismu, kde se Vejvodová (2011: 141) okrajově zmiňuje o dalším dělení krajní pravice na český integrální nacionalismus a český neofašismus. Z vybraných materiálů jsem si vybrala právě neonacisty, jako nejvíce prezentovanou současnou skupinu krajní pravice v odborné literatuře.

2.1 Neonacismus

Neonacismus je jedna z forem pravicového extremismu, který se v České republice nachází. Pojem neonacismus je těžko definovatelný. Sami neonacisté se tímto pojmem neoznačují. Považují se za národní socialisty, popřípadě za nacionalisty. Neonacismus je označení používané zvenku. V případě mladých aktivistů se můžeme výjimečně shledat s označením neonacisté, které pravděpodobně užívají pod vlivem dominujícího společensko-mediálního diskurzu (Vejvodová 2011:139-140).

Neonacisté si zakládají na rase. Je pro ně důležitý jeden vůdce, který vládne všem. Stále přetrvává nenávist k Židům (i když v současné době můžeme sledovat pokles zájmu o toto téma na úkor zvýšené nenávisti k Romům [Tarant 2013: 2-6]), k imigrantům (Vietnamcům a Arabům), ale také k narkomanům či homosexuálům. Vymezují se jak vůči neofašistům, tak i vůči pravicovým populistům. Neonacisté na rozdíl

od pravicových populistů obvykle nevytvářejí politické strany a pravicově populistické strany se veřejného spojení s neonacisty obávají. Na první pohled to vypadá, že jak neonacisté, tak pravicoví populisté se nepodporují. Při bližším zkoumání ale zjistíme, že tomu tak není a že populistická pravice je neonacisty tajně podporovaná. A pokud neonacisté chtějí začít zasahovat do politiky, tak mění své vystupování například dle vzoru právě populistické pravice (Charvát 2007). Jak již napsal Mareš (2003) charakterizovat a rozdělit krajní pravici je velice problematické.

V České republice můžeme sledovat vývoj několika skupin či organizací, které spadají pod neonacismus. Dle Vejvodové (2011) je jednou z nejrozšířenějších organizací Blood and Honour, která má své pobočky po celém světě. Kromě dvou webových stránek¹ není zaznamenána aktivita této pobočky v České republice. Právě z této organizace se v 90. letech oddělil Národní odpor (NO), který získal v České republice dominantní postavení a dodnes je jednou z nejvýznamnějších organizací u nás. Národní odpor se angažuje především v organizaci koncertů a v působení ve veřejném prostoru tzv. na ulici. Pořádá různé pochody a demonstrace, například k uctění smrti Iana Stuarta Donaldsona 2. října 1999 či smrti Rudolfa Hesse 21. srpna 1999. Výjimkou není ani setkání na 1. května. Například v roce 2006 se takového setkání zúčastnilo několik stovek osob. Nárůst politizace a radikalizace Národního odporu můžeme sledovat v letech 2006 – 2007, vrcholí v letech 2008 – 2009. Národní odpor se začíná prezentovat pod názvy jako Svobodná mládež či Svobodný odpor. K úpadku působení Národního odporu na české scéně dochází v roce 2010 (Vejvodová 2011: 145-147).

Výraznějším uskupením na české scéně v první dekádě 21. století se stávají Autonomní nacionalisté. Autonomní nacionalisté převzali svůj název od levicového uskupení, a to Autonomních antifašistů. Odsuzují obraz neonacistů po roce 1989. Negativně vnímají skinheads, kteří jsou

¹ <http://www.bhbohemia.org> a <http://www.tnbohemia.calloffreedom.net/> (16. 4. 2013)

známí holou hlavou, tzv. bombery a jsou s nimi spojená gesta a aktivity jako hajlování a rvačky. Základem Autonomních nacionalistů jsou málopočetné skupiny lokálního významu a fungují vzájemně nezávisle. Svou samostatnost jsou schopni opustit v případě meziregionálních či celorepublikových akcí. Jak Autonomní nacionalisté, tak i zbytek neonacistické scény propagují tzv. odpor bez vůdce (Vejvodová 2011: 150-153). Dle Vejvodové (2011: 153-155) je posun na neonacistické scéně skrze Autonomní nacionalisty charakteristický třemi rysy: image – tzv. black block styl (který převzali od levice), přejímání levicové rétoriky (např. pojmy jako národně revoluční a národní socialismus) a symboliky a za třetí militantní formou boje – sklon k násilnému chování. Právě inspirace levicí, která se nám tu jeví, je vyčítána ze strany české pobočky Blood and Honour, která v roce 2011 vydala na svých internetových stránkách www.bhbohemia.org² prohlášení: „Celá Blood and Honour Division Bohemia se distancuje od Dělnické strany sociální spravedlnosti, Autonomních Nacionalistů a Národního Odporu. Nechceme být spojování s těmito pololevicovými organizacemi“.

Autonomní nacionalisté odmítají také globalizaci a kapitalismus. Naopak se ztotožňují s tématy, která se nacházejí v oblasti ekologie a v oblastech sociální a zaměstnanecké problematiky. V roce 2010 oficiálně ukončili spolupráci s Dělnickou stranou, kterou do té doby podporovali. Ale i přes oficiální ukončení spolupráce se část Autonomních nacionalistů přímo spojila s DSSS a vytvořila tzv. Svobodnou mládež, popřípadě je aktivní v rámci Dělnické mládeže³. V rámci působení na internetu provozují Autonomní nacionalisté webovou stránku *Revolta 114*⁴ (114 je číselné vyjádření zkratky Autonomních nacionalistů).

Třetím silným neonacistickým uskupením v České republice je Dělnická strana (DS), která byla v roce 2010 rozpuštěna a přešla pod Dělnickou stranu sociální spravedlnosti (DSSS), která není explicitně

² <http://www.bhbohemia.org/onas.html> (17. 4. 2013)

³ Konzultace s vedoucím práce Mgr. Zbyňkem Tarantem v březnu 2013

⁴ <http://revolta114.blogspot.cz/> (17. 4. 2013)

neonacistická, ale spíše nacionálně populistická. V 21. století se Dělnická strana stala nejvýznamnějším představitelem celé krajně pravicové stranické rodiny v České republice (Vejvodová 2011: 156-161). Jak uvádí Vejvodová (2011:162): „DS se od svého vzniku aktivně účastnila téměř všech volebních klání na všech úrovních s výjimkou voleb senátních, a to z důvodu, že nevnímala Senát jako potřebný orgán a požadovala jeho zrušení. Do volebního klání o senátní pozice se strana zapojila až jako DSSS v roce 2010⁵. V roce 2006⁶ se DS pod hlavičkou Právo a Spravedlnost zúčastnila voleb do Poslanecké sněmovny ČR, v roce 2004⁷ a 2008⁸ se zúčastnili krajských voleb – z toho v roce 2004 strana kandidovala pouze ve Středočeském, Karlovarském, Ústeckém, Libereckém, Pardubickém, Zlínském kraji a na Vysočině a v roce 2008 již strana kandidovala ve všech krajích, v roce 2004⁹ a 2009⁹ se strana zúčastnila voleb do Evropského parlamentu a v roce 2006¹⁰ se DS zúčastnila komunálních voleb. Bývalá DS pod hlavičkou DSSS se zúčastnila komunálních voleb 2010¹¹ a opakovaných komunálních voleb v Krupce. Dále se DSSS zúčastnila v roce 2010¹² voleb do Senátu Parlamentu ČR, v roce 2010¹³ voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, v roce 2011¹⁴ se strana zúčastnila voleb komunálních a v roce 2012¹⁵ voleb krajských (Vejvodová 2011: 162-167). Bývalá DS byla také v letech 2008 – 2010 mediálně nejpublikovanějším pravicovým uskupením¹⁶. Jan Charvát (2007) by toto uskupení zařadil pod populisty, ale vzhledem k tomu, že se neonacisté s populisty často prolínají, budu vycházet z novějšího dělení Alexandry Vejvodové (2011) a DS či DSSS zařadím pod současnou neonacistickou scénu, tedy pod neonacisty.

⁵ <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps11?xjazyk=CZ&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

⁶ <http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz11?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

⁷ <http://www.volby.cz/pls/kz2008/kz11?xjazyk=CZ&xdatum=20081017&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

⁸ <http://www.volby.cz/pls/ep2004/ep211?xjazyk=CZ&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

⁹ <http://www.volby.cz/pls/ep2009/ep211?xjazyk=CZ&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

¹⁰ <http://www.dsss.cz/volebni-vysledky> (16. 4. 2013)

¹¹ <http://www.dsss.cz/volebni-vysledky> (16. 4. 2013)

¹² <http://www.volby.cz/pls/senat/se1111?xjazyk=CZ&xdatum=20101015&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

¹³ <http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps11?xjazyk=CZ&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

¹⁴ <http://www.dsss.cz/volebni-vysledky> (16. 4. 2013)

¹⁵ <http://www.volby.cz/pls/kz2012/kz11?xjazyk=CZ&xdatum=20121012&xv=1&xt=1> (16. 4. 2013)

¹⁶ NEWTON Media a. s. 2010 – Obraz pravicového extremismus v českých médiích

Mluvíme-li o Národním odporu, od roku 2007 můžeme sledovat nárůst demonstrací, které vrcholí v roce 2009, poté můžeme zaznamenat mírný ústup akcí tohoto typu. Neonacisté se snaží získat co nejvíce veřejného prostoru, nesnaží se oslovovat pouze své potencionální členy, ale hlavně širokou veřejnost, která může sdílet s neonacisty některá témata. Například DS postavila svůj program na romské problematice. Zde můžeme sledovat zájem české krajní pravice o tzv. rasismus s výrazně sociálním podtextem – nejde o bílou rasu, ale o sousedské spory¹⁷. Místa pro setkání jsou většinou spojena s vyšším počtem romského obyvatelstva. Ale přesto, že romská problematika se stala v poslední době tažným tématem, nevymizel negativní postoj vůči homosexualitě, imigrantům a Židům. V roce 2009 jsme mohli zpozorovat vrchol radikalizace krajní pravice, který se týkal fyzického i verbálního projevu – urážky, výhrůžky, rasistická prohlášení (Vejvodová 2011: 169-176).

V současné době je neonacismus právě nebezpečnější z důvodu, že se chce svým zaměřením a chováním zalíbit široké veřejnosti, zvláště co se týká bývalé DS a současné DSSS. Když pomineme témata, jako je homosexualita, přistěhovalectví či Židé, rozrůstají se aktuální témata, která se dotýkají občanů České republiky. Neonacisté slibují snížení nezaměstnanosti, zlepšení sociálního zabezpečení, podpory podnikání na národním principu apod. Vliv neonacismu a témat zaměřených na širokou veřejnost můžeme sledovat v letech 2007 – 2008 kdy „...jsme mohli odlišnost v přístupu Čechů k Romům a Židům sledovat přímo v ulicích. Když se neonacisté pokusili o pochody kolem židovských památek na výročí spojená s památkou holocaustu, vyšly do ulic tisíce lidí, aby jim vlastními těly zablokovaly cestu. Když titíž neonacisté svolali na 17. listopadu 2008 pochod do litvínovského Janova, přidalo se k nim z cca. třicetitisícového provinčního města několik stovek obyvatel.“ (Tarant 2013: 1). Dále neonacisté negativně vnímají národnostní, etnické

¹⁷ Konzultace s vedoucím práce Mgr. Zbyňkem Tarantem, Ph. D. v březnu 2013

i náboženské skupiny. V rámci svých aktivit se přesouvají i do zahraničí – na transnacionální úroveň – zvláště co se týká Evropy. V zahraničí je česká neonacistická scéna uznávaná skrze Národní odpor¹⁸ a návštěvy probíhají skrze vzájemnou účast na demonstracích či koncertech. Dne 13. února 2010 se například čeští neonacisté sešli v Německu k připomenutí bombardování Drážďan za 2. světové války a dne 9. února 2008 se sešli v Budapešti ke Dni cti k uctění památky vojáků Wehrmachtu a jednotek SS padlých při obraně města před SSSR v roce 1945. Naopak zahraniční neonacisté se u nás pravidelně zúčastňují prvomájových demonstrací – například 1. května 2006 se konal pochod Prahou, 1. května 2007 se konal pochod Brnem. V posledních letech můžeme sledovat pokles neonacistických koncertů v České republice, a to z důvodu přesunu za hranice (nejčastěji příhraniční oblasti Polska a Slovenska [MVČR 2010¹⁹]). Nejvíce se čeští neonacisté orientují na středoevropský region, kde nejlepší vztahy mají s Němci a Slováky (Vejvodová 2011: 186-188).

V roce 2010 se snížil počet neonacistických akcí, a tak můžeme mluvit o krizi pravicově extremistické scény. Během roku se konalo pár akcí, například „Pochod na podporu politických vězňů“ dne 24. dubna 2010 v Plzni, vzpomínkový pochod za Miloše Reha dne 15. května 2010 v Mostě a Litvínově (jde o akci, která se koná každý rok), pochod na podporu vězněného Vlastimila Pechance dne 27. července 2010 ve Svitavách či „Demonstrace za zastavení politických procesů“ v Praze dne 23. října 2010. Jde především o akce, které se opakují každý rok – uctění památky zesnulých soukmenovců či na podporu vězněných a stíhaných kamarádů (MVČR 2010).

¹⁸ http://zpravy.idnes.cz/kam-miri-ceska-ultrapravice-dpi-/kavarna.aspx?c=A080523_112310_kavarna_bos (23. 4. 2013)

¹⁹ „Zmapování postojů veřejnosti v České republice k pravicově extremistickým rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců.“ In: Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2010 a ke Koncepci boje proti extremismu pro rok 2011. STEM. Praha 2011 Ministerstvo vnitra České republiky. Dále v textu jen MVČR 2010.

Česká neonacistická scéna prochází neustálým vývojem – přizpůsobuje se podmínkám v České republice. Od veřejného vzdoru proti všem přecházejí neonacisté k cílenému působení na širokou veřejnost. To se týká především politicky angažované DSSS. Aktuálním trendem je právě působení na širokou veřejnost skrze předvolební mítinky DSSS či podpora obyvatel neonacistickými skupinami v lokalitách se sociálními problémy. Právě tato proměna neonacistické scény v České republice může signalizovat velké nebezpečí do budoucna.

Obsahová analýza patří mezi tři nevhodnější techniky sběru dat při zkoumání krajní pravice. Další dva typy jsou zúčastněné pozorování a nestandardizované rozhovory (Smolík, Vejvodová 2012: 39). V rámci obsahové analýzy médií je poslední takový výzkum od společnosti Newton Media a. s., která zkoumala obraz pravicového extremismu v českých médiích za období 1. 7. 2008 – 31. 12. 2009 a za období 1. 1. 2010 – 31. 3. 2010. V listopadu 2011 vydalo Ministerstvo vnitra České republiky zprávu z výzkumu s názvem „Zmapování postojů veřejnosti v České republice k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců“. Výzkum zpracovala agentura STEM. Včetně obsahové analýzy internetových stránek ultrapravice výzkum obsahoval také hloubkové rozhovory s experty, diskusní skupiny a dotazníková šetření. Mezi bakalářskými a diplomovými pracemi jsem se nesetkala s obsahovou analýzou médií v rámci tématu extremistické pravice v České republice (kromě mého předvýzkumu v rámci bakalářské práce v roce 2010).

Jedním z posledních, kdo se věnoval tomuto tématu, je autor knihy o krajně pravicové scéně Miroslav Mareš, který v roce 2003 vydal knihu *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. V roce 2007 ho následoval Jan Charvát s knihou *Současný politický extremismus a radikalismus*. A v roce 2011 vyšla kniha od kolektivu autorů *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Co do obsahu, o pravicové scéně výčet informací ubývá. Aktuálně se nejvíce dočteme o bývalé Dělnické straně, nyní pod názvem Dělnická strana sociální spravedlnosti. Kromě zprávy, kterou vydalo Ministerstvo

vnitru České republiky, je to také Bezpečnostní informační služba, která se snaží mapovat vývoj české krajní pravice. Čtvrtletně vydává zprávy, které informují o vývoji jak krajně pravicové, tak krajně levicové scény. Z dalších zdrojů je dobré jmenovat internetový Časopis Rexter²⁰, zabývající se výzkumem radikalismu, extremismu a terorismu. Zde nalezneme například příspěvky od Miroslava Mareše, kterého uvádím výše jako autora jedné z prvních knih o současném pravicovém extremismu. Dalším zajímavým portálem je <http://aktinex.unas.cz/> či <http://moznosti-demokracie.cz/>. Jde o projekt občanského sdružení Asi-milovaní s názvem „Hrozby extremismu/Příležitosti demokracie – výchova k aktivnímu občanství 2011-2013“, který reaguje na prudkou změnu společenské situace v posledních letech v rámci nárůstu aktivit spojených s extremismem v České republice (<http://moznosti-demokracie.cz/>). Tématem soudobé krajní pravice se také pravidelně zabývá Katedra historických věd a Katedra blízkovýchodních studií Západočeské univerzity v Plzni.

Obsahová analýza tištěných médií je jedním z dílků, které mohou dotvořit obraz neonacistické scény v České republice. V posledních letech jsou to právě média, skrze která chtějí čeští neonacisté na sebe upozornit. A jsou to právě média, která mají vliv na širokou veřejnost.

Výzkumem tištěných médií skrze obsahovou analýzu se pokusím vytvořit další pohled na vývoj české neonacistické scény, která je také jinak sledovaná skrze odbornou literaturu (Mareš, Charvát, Vejvodová) či veřejné zakázky (MVČR²¹, Newton media a. s.²²).

3 MASOVÁ MÉDIA A SPOLEČNOST

Dle Jiráka a Köpplové (2009:23) se „médiá významnou měrou podílejí na socializaci moderního člověka, tedy na procesu, jímž se jedinec

²⁰ www.rexter.cz (21. 4. 2013)

²¹ www.mvcr.cz (21. 4. 2013)

²² <http://www.newtonmedia.cz/> (21. 4. 2013)

vřazuje do 'své' společnosti.“ Od sklonku 80. let do současnosti můžeme sledovat podíl médií na transformaci společnosti – z centrálně řízeného modelu netržní ekonomiky a kontroly veřejného prostoru v tržně ekonomickou společnost. Média se zbavila služebné závislosti na státu a stala se samostatně ekonomicky činnou jednotkou. A tak pro volbu mediálního obsahu nejsou důležité zájmy státu, nýbrž to, co si žádá trh (Jirák, Köpplová 2009: 73; Bednařík, Jirák, Köpplová 2011: 365-389). To má za následek také to, že tištěná média v České republice začala po roce 1989 ztrácet své češství, protože převážnými vlastníky se staly německé společnosti (Čelovský 2011).

Mezi masová média řadíme jak periodický tisk – především noviny a časopisy určené široké veřejnosti, tak i rozhlasové a televizní vysílání. V současnosti jsou tato masová média charakteristická tím, že jsou pravidelně či průběžně k dispozici (Jirák, Köpplová 2009: 21-76). Skrze masová média je (v případě této práce tištěná média) široké veřejnosti předkládán obraz reality. Tuto realitu nazýváme tzv. mediální skutečností, která skrze to, co se v médiích objeví, vytváří obraz naší vlastní zkušenosti. Další skutečností je skutečnost sociální a to, co každému člověku nabízí společnost jako představu o světě (Jirák, Köpplová 2009: 286).

Mediální skutečnost vytváří neustále konstrukty reality, a to skrze každodenně vydávané zprávy, ve kterých se obsah den co den mění (jednorázové zveřejnění) nebo naopak se obsah opakuje (stejné motivy či způsoby zpracování určitého tématu) a tímto opakováním se může ustálit představa, že mediální obsah odpovídá mimomediální skutečnosti (Jirák, Köpplová 2009: 286, Jirák, Köpplová 2007: 119-124). Vzhledem k tomu, jakou mají média moc při vytváření představy o tom, co je reálné, je kladen požadavek na objektivitu a vyváženost sdělení, která jsou každodenně publikována (Jirák, Köpplová 2007: 125). Jak uvádí McQuail (1999: 175) „média (zvláště tisk) by měla poskytovat vyčerpávající zásobu relevantních zpráv a podkladových informací o událostech ze společnosti a okolním světě“. Tento požadavek je kladen zejména na zpravodajství,

keré má funkci informační a definiční, dovoluje si skrze noviny (na rozdíl od jiných druhů tištěných médií) vyjadřovat mínění ve jménu veřejnosti, zachytit, popsat a předat aktuální událost různě diferenciovanému publiku (McQuail 1999: 299, Osvaldová 2005: 14). Ale musíme si uvědomit, že mediální obsahy – zprávy jsou odrazem postojů výrobců samotných, preferencí publika a postojů společnosti jako celku (Jirák, Köpplová 2007:129), zprávy mají také sklon daný historickým, sociálním, ekonomickým a kulturním kontextem společnosti, v níž vznikají, a tak objektivita zpráv je vždy relativní (Trampota 2006: 147). „Nemůže existovat žádný zcela neideologický, apolitický, nestranný systém zpravodajského výběru a referování“ (Osvaldová 2005:13).

4 MASOVÁ MÉDIA A NEONACISMUS

K problematice médií a krajní pravice se vyjadřuje odborník na tuto problematiku Jan Charvát. Charvát (2011: 49-50) uvádí, že média měla dlouho tendenci k velmi povrchnímu hodnocení problematiky. To se projevovalo zejména ve snižování a přeceňování významu krajní pravice. V rámci tendence snižování významu se o lidech z krajní pravice mluvilo jako o asociálních deprivantech či lidech se sníženým IQ a při tendencích téma neonacismu přeceňovat se objevovaly například zprávy o možné teroristické hrozbě. Tomuto jevu se říká démonizace. Jde o proces šíření nepříznivé sociální reprezentace. Anglický sociolog Stanley Cohen představil v roce 1972 termín Folk devil, který odkazuje k osobě či skupině lidí, kteří jsou například právě v médiích znázorňováni jako outsideři a devianti. Ve chvíli kdy je taková skupina lidí definována tak, že ohrožuje společenské hodnoty a zájmy, nastává tzv. morální panika²³.

Ani jedna z těchto tendencí nenapovídá realitě. V současné době pomáhají legitimizaci krajně pravicové scény a její ideologie právě česká média. Zde se setkáváme se dvěma pohledy na dané téma. Jedním z pohledů je to, jaký přístup ke krajní pravici zaujímají média (viz výše)

²³ Cohen, Stanley. Folk devils and moral panics. London: Mac Gibbon and Kee, 1972.

a druhým pohledem je, jakým způsobem krajní pravici média využívají. I přesto, že uvnitř krajní pravice jsou brána média za nepřítel (jako součást systému, který negativně ovlivňuje pohled na krajní pravici), jsou média krajní pravici využívána v její prospěch. První strategií jak využít média ve svůj prospěch je provokace médií, aby o neonacitech psala v souvislosti s kontroverzními tématy. Tento příklad se týká Národní strany, která skrze provokaci dosáhla toho, že se média vlastně postarala o svého druhu propagační akci. Média i odborníci ovšem opomněli uvést, že Národní strana nemá žádnou skutečnou sílu, což se prokázalo, když na scénu přišla Dělnická strana a Národní stranu „vystrnadila“ z mediální pozornosti. Druhou strategií vnímám jako větší nebezpečí v současné době. Jde o snahu poukázat na užívání slova neonacismus v médiích a vyvolat tak problematizaci užívání tohoto slova. Například v rozhovoru MF DNES, který byl veden s Filipem Vávrou (významnou osobností na neonacistické scéně), bylo respondentem odmítnuto označení, že je neonacista a rasista. Charvát (2010: 48-55) uvádí, že „neonacisté na rozdíl od jiných skupin, se nemohou veřejně přihlásit ke své ideologii, protože by byli samozřejmě vystaveni trestnímu stíhání“. Z rozhovoru se tedy stala propagace neonacistické scény v moderní podobě. Je tedy potřeba brát s rezervou to, co říkají lidé, se kterými mluvíme, o tomto prostředí a musíme předpokládat, že to, co říkají, nemusí být pravda. Značnou mediální pozornost dávají média krajní pravici skrze významnou medializaci jejich hlavních představitelů a tím zvyšují jejich politický potenciál (Charvát 2010: 48,55, www.vlada.cz²⁴).

5 SLEDOVANÉ KATEGORIE

5.1 Tištěná média

V rámci práce jsem si vybrala nejčtenější tištěná média v České republice, a to Mladou frontu DNES a Deník Blesk. Tyto dva deníky mají

²⁴ <http://www.vlada.cz/assets/ppov/mm/aliance-civilizaci/POLICY-PAPER-MEDIA.pdf> (1. 3. 2013)

nejvyšší prodané náklady v letech 2010 – 2012²⁵. Mladá fronta DNES se sama definuje jako „největší seriózní celostátní deník v České republice, který přináší čtenářům aktuální a kvalitní zpravodajství, užitečné servisní informace i oddechové čtení ve specializovaných přílohách a magazínech“²⁶. Deník Blesk se sám definuje jako „nejprodávanější a nejčtenější celostátní deník v České republice. Celobarevné noviny přináší přehledné aktuální zpravodajství a zajímavosti z domova i ze světa, doplněné řadou fotografií a přehlednou infografikou“²⁷. I přes odlišné definice těchto médií (seriózní deník versus deník s bulvárními rysy), si musíme uvědomit, že po roce 1989 se v České republice začaly stírat rozdíly mezi seriózními a bulvárními médii. Seriózní média převzala výrazové prostředky spojované s médii bulvárního charakteru, a to například barevné fotografie (to obecně souvisí s novými technickými možnostmi – digitální tisk) a používání velkého množství grafiky na úkor textu, senzační palcové titulky, podobná témata – honba za senzacemi soukromého života politiků a celebrit, a v neposlední řadě seriózní média začala mít tendenci k zjednodušování a emocionalizaci (Jiráček, Köpplová 2009: 258, Tarant 2012²⁸). A tak pohled na Mladou frontu DNES jako serióznější deník může být jen objektivizovanou realitou.

5.2 Neonacistické akce

5.2.1 Typ akce a Termín akce

Mezi nejčastější soukromé akce neonacistické scény patří koncerty. Ty se sice v posledních letech přesunuly do zahraničí, ale i přesto je možné několik akcí hudebního charakteru na území České republiky zachytit (například koncert v Žatci v roce 2009, koncert v Plzni 10. srpna 2012 či „Bohemia fest II“ 18. srpna 2012 v Komárově). Dalším typem

²⁵<http://www.mediar.cz/blesk-zustava-nejctenejsim-denikem-v-cesku-nasleduji-mf-dnes-a-pravo/> (leden 2013)

²⁶http://www.mafra.cz/cs/?y=mafra_all%5Ccs_produkty-a-sluzby_mlada-fronta-dnes.htm (březen 2013)

²⁷ <http://www.ringieraxelspringer.cz/#>

²⁸ Konzultace s vedoucím práce Mgr. Zbyňkem Tarantem, Ph.D. v listopadu 2012

soukromých akcí jsou oslavy narozenin příslušníků neonacistické scény, které se často pojí právě s koncerty. Aby tyto akce nevzbuzovaly „velký poprask“ na veřejnosti, tak jsou pořádány v kulturních domech či hospodách nacházejících se ve městech (vesnicích) s malým počtem obyvatel (Charvát 2007: 82, Vejvodová 2011: 146, BIS 2012²⁹).

Od roku 2006 můžeme sledovat nárůst veřejných akcí, a to především různých předvolebních mítinků či akcí s politickým kontextem DS do rozpuštění v roce 2010 či DSSS od roku 2010 (Vejvodová 2011: 146). Například v roce 2010 to byla DSSS a volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, dále mítinky DSSS před komunálními a senátními volbami, říjnové komunální volby a 20. listopadu celorepublikový sjezd DSSS v Praze. V roce 2011 se DSSS soustředila na Krajské volby, které se konaly v roce 2012. Dne 30. března 2012 DSSS pořádala předvolební mítinky v Kadani a Chomutově, 28. ledna 2012 probíhala s občany v Rotavě beseda s Tomášem Vandasem, který v tento rok vyhlásil kandidaturu na prezidenta České republiky a 15. září 2012 předvolební mítink DSSS ve Varnsdorfu. V posledním čtvrtletí roku 2012 se konaly krajské volby (12. – 13. října 2012), kde DSSS dosáhla velkého úspěchu v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji (BIS 2010, 2011, 2012)³⁰.

Mezi významné veřejné akce patří také vzpomínkové pochody za účelem uctění památky zesnulých členů hnutí (Vejvodová 2011: 146). Dne 23. října 2010 se uskutečnil v Rakovníku vzpomínkový pochod za Jana Strička, který zemřel na bodné zranění dne 25. října 2008. Dne 14. května 2011 a 19. května 2012 se uskutečnil vzpomínkový pochod za Miloše Reha v Litvínově a Mostě. Miloš Reho zemřel dne 16. května 1999 na mnohočetná bodná zranění. Tento vzpomínkový pochod se koná s „železnou“ pravidelností. Dne 25. února 2012 se konala pietní akce za zemřelé pravicové extremisty Aleše Marečka a Davida Friedla

²⁹ <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

v Krnově. Aleš Mareček a David Friedl zemřeli při požáru v objektu bývalých kasáren v Krnově (BIS 2010, 2011, 2012;³¹ Vejvodová 2011: 147-170).

Další významné veřejné akce jsou demonstrace, pochody či shromáždění, které jsou oficiálně nahlášené a povolené – popřípadě jsou jen naplánované, ale odpovídajícím úřadem České republiky nepovolené a tudíž se nakonec nekonají nebo se konají ilegálně. V případě zamítnutí akce daným úřadem se stále ještě akce může konat, a to za využití nějaké právníčky. Další možností jsou tzv. spontánní akce. Za spontánní akce považujeme takové akce, které nejsou včas nahlášené a i přes to se konají či jsou reakcí na náhle vzniklou situaci (největší množství spontánních akcí bylo zaznamenáno v roce 2009 jako reakce na policejní domovní prohlídky a zatýkání lidí podezřelých z napojení na neonacistickou scénu (Vejvodová 2011: 170).

V několika posledních letech (dne 24. července 2010, 23. července 2011 a 21. července 2012) se konal pochod na podporu vězněného Vlastimila Pechance ve Svitavách. Další akce v roce 2010 byly například dne 23. října v Praze – „Demonstrace za zastavení politických procesů v České republice“, 28. října „Den národní jednoty“ (DSSS) a různé demonstrace na podporu vězněných. Ke konci roku 2010 byl zaznamenán nárůst veřejných akcí neonacistických skupin a tento trend pokračuje i v roce 2011. Dne 12. března 2011 to byla demonstrace DSSS v Novém Bydžově, dále oslava 1. máje v Brně, kdy Dělnická mládež pořádala „Pochod proti invazi cizích pracovníků a exodu našich lidí“, dále DSSS konala dne 9. dubna „Pochod za Patrika – proti rasovému násilí“ v Krupce a o pár měsíců později dne 25. června se konal podobný pochod v Přerově. Dne 14. srpna vystoupila DSSS proti pochodu homosexuálů v Praze, dne 8. září DSSS pořádala „Pochod proti

³⁰ <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

³¹ <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

nepřizpůsobivým občanům“ v Ústí nad Labem, dne 10. září proběhly další tři demonstrace DSSS – v Novém Boru, na severní Moravě a ve Varnsdorfu a Rumburku. Autonomní nacionalisté se 24. září sjeli do Kladna na „Svatováclavskou manifestaci“. DSSS pokračovala v protestech. Dne 26. října proběhl „Protest proti kriminalitě nepřizpůsobivých obyvatel“ v Praze – sídliště Černý most, 29. října to byla „Demonstrace za občanská práva“ v Rotavě, 26. listopadu „Protest proti romské kriminalitě“ ve Vimperku, 28. října „Den národní jednoty“ v Ostravě, dne 17. listopadu proběhla v Praze akce pořádaná Autonomními nacionalisty (podporovaná DSSS), a to „Demonstrace proti politickým procesům v České republice“. V roce 2012 se stále více objevují akce namířené proti Romům. Dne 29. ledna proběhla „Demonstrace proti romskému násilí“ ve Varnsdorfu, dne 7. dubna to byla protestní akce v Chánově v souvislosti s napadením policisty, dne 22. dubna pochod v Břeclavi na podporu chlapce napadeného nezletilými Romy (později se ukázalo, že si údajné napadení chlapec vymyslel) a dne 24. září podpora obyvatel v Dřevnovicích, kdy se zvyšovalo napětí mezi většinovým obyvatelstvem a členy sociálně vyloučených skupin. Dělnická mládež uskutečnila dne 18. února 2012 v Jihlavě „Demonstraci na podporu srbského lidu“ u příležitosti 3. výročí vyhlášení nezávislého kosovského státu. Na Prvního máje se opět sešli v Praze členové DSSS a Dělnické mládeže při akci s názvem „Za sociální jistoty – Proti reformám!“. Autonomní nacionalisté uspořádali v Kralupech nad Vltavou tzv. „Svatováclavskou akci“. Dále v roce 2012 se 24. září konala demonstrace ve Strakoncích a 17. listopadu v Brně pod záštitou Dělnické mládeže proběhla akce s názvem „Stop vládě peněz – Za opravdovou demokracii!“ (BIS 2010, 2011, 2012;³² Vejvodová 2011: 147-170).

Ale nejsou to jediné veřejné aktivity neonacistů. Pořádají také různé monitorovací akce, petice a finanční sbírky – například Autonomní nacionalisté dne 3. listopadu 2012 rozdávali v Kutné Hoře zdarma

³² <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

potravinu a distribuovali letáky (VeJVodová 2011: 159-170, BIS 2012³³). V roce 2011 informovala BIS³⁴ o novém pokusu některých aktérů neonacistické scény se moderně prezentovat a propagovat skrze tzv. Hardbass – divoký skupinový tanec na převážně ruskou zpívanou elektronickou hudbu, kdy se maskovaní tanečníci prezentují na veřejných prostranstvích – ulicích, náměstích, dopravních prostředcích, nákupních centrech apod. Dalším modernizačním proudem v roce 2011 byl také příklon k myšlenkám italského fenoménu Casa Pound – tj. specifický typ nonkonformního kulturního a politického hnutí, které se staví proti konzumu, globalizaci a imigraci (BIS 2011³⁵).

Dělnická mládež, která se na svých stránkách www.delnickamladez.cz prezentuje jako „občanské sdružení mladých, kteří sympatizují s českým dělnickým hnutím nebo se přímo podílejí na jeho činnosti“, pořádá několik kampaní. Jednou z kampaní je kampaň zaměřená na distribuci materiálů DM mezi mládež – „Akce školní dvůr“, další kampaní je akce s názvem „17. listopad“, která je zaměřená na protesty proti vládě a konala se například 17. listopadu 2012 v Brně. Kampaň s názvem „Kosovo je Srbsko“ se konala 18. února 2012 a 17. února 2013. Kampaň se vztahuje k vyhlášení nezávislosti Kosova na Srbsku dne 17. února 2008. Čtvrtá kampaň je nazvaná „1. máj“ a je namířená proti Evropské unii. V roce 2013 je tato akce plánovaná na 1. května v Přerově. Poslední kampaní je „Moje srdce pro Moravu“. V rámci této kampaně DM prohlašuje: „Není nám lhostejný osud země, ve které jsme se narodili a nehodláme nečinně přihlížet současným tendencím popírajícím právo na adekvátní postavení Moravy, jaké jí z historického hlediska náleží“³⁶. V rámci této kampaně se konal dne 7. srpna 2010 „Pochod pro Moravu“.

³³ <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

³⁴ <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

³⁵ <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

³⁶ <http://srdcepromoravu.cz/> (12. 3. 2013)

Mezi nejvážnější veřejně neonacistickou angažovanost patří útoky (Vejvodová 2011: 161). Mezi nejznámější útoky patří žhářský útok ve Vítkově, kdy v noci z 18. na 19. dubna 2009 čtyři neonacisté pomocí zápalných lahví způsobili požár domu obývaný romskou rodinou. Další neméně důležitá je smrt Jana Kučery, který dne 20. ledna 2008 zemřel na následky bodných zranění, která mu zasadil vojenským bajonetem příbramský militantní neonacista Jiří Fous. Rozpor v této kauze nastává ve chvíli, kdy se například Národní odpor distancuje od tohoto viníka. Jiří Fous je podle Národního odporu romského původu, a tedy nemůže být neonacista. Ale i přes případný romský původ se Jiří Fous zdržoval na místě činu s členy příbramské neonacistické scény neromského původu a na sobě měl uniformu SS.³⁷ Dalším vážným útokem kdy byl použit nůž, je útok dvou neonacistů dne 10. května 2008. Jakub Štěrbík dostal ve Strakonících zásah nožem do krku od jednoho ze dvou útočníků, které se snažil okřiknout za hajlování a pronášení fašistických a rasistických hesel na veřejnosti. Dvaadvacetiletý Jakub útok přežil.

V prvním kroku mne bude zajímat, zda byla akce veřejná či soukromá. Vzhledem k trendu, který se u krajní pravice vyskytuje, budu předpokládat, že veřejné akce se budou vyskytovat mnohem častěji než akce soukromé, které jsou již na ústupu či se přesunuly do zahraničí.

Z výčtu akcí a dle jejich data konání, viz výše, si můžeme všimnout nárůstu akcí zejména v předvolebním období – tzv. akce zaměřené na potencionální voliče. Pak zde jsou akce, které jsou spojené s uctěním památky zesnulých soukmenovců. Tyto akce se většinou každoročně opakují, a to ve stejném období. Takovou každoroční akcí je zejména uctění památky Miloše Reha, který zemřel 16. května 1999.

Termínovou pravidelnost můžeme sledovat také u akcí, které se konají během českých státních svátků. Tj. zejména 28. října a 17. listopadu (neonacistická demonstrace v Kladně 28. října 2007

³⁷ <http://www.antifa.cz/content/muze-byt-rom-neonacista> (15. 4. 2013)

na den patrona českých zemí sv. Václava, dne 28. října 2008 se sešli členové Dělnické strany v Praze, aby si připomněli devadesátileté výročí vzniku samostatného Československa, 28. října 2009 se konalo shromáždění v Otrokovicích, dne 28. října 2010 proběhl „Den národní jednoty“ v Praze pořádaný Dělnickou stranou, dne 28. října 2011 se konal „Den národní jednoty DSSS“ v Ostravě a 28. října 2012 se v Kralupech nad Vltavou sešli neonacisté na osmý ročník Svatováclavské manifestace, dne 17. listopadu 2007 se neonacisté sešli v Praze na „Den boje za svobodu a demokracii“, dne 17. listopadu 2008 byla „bitva o Janov“, dne 17. listopadu 2009 se členové NO a DS pokusili narušit oslavy výročí sametové revoluce, dne 17. listopadu 2010 uspořádali neonacisté „Pietní pochod za Janov“ v Litvínově, dne 17. listopadu 2011 konala DSSS ohlášený průvod Prahou a dne 17. listopadu 2012 se konala v Brně akce pod hlavičkou DM s názvem „*Stop vládě peněz - Za opravdovou demokracii!*“). Neméně významný je také první květen – Svátek práce (dne 1. května 2007 NO pořádala pochod v Brně, dne 1. května 2008 se konalo shromáždění v Praze, dne 1. května 2011 se konal pochod DSSS).

5.2.2 Místo akce

Místo akce je velice důležitým faktorem. Dle vývoje krajní pravice v České republice si můžeme všimnout trendu zvyšování počtu veřejných akcí, a tím pádem větší potřeby oslovovat širokou veřejnost. Z výčtu akcí, viz výše, vidíme, že většina se koná v krajích s městy se sociálními problémy či v krajích, ve kterých se nacházejí velká města jako Praha, Brno a Plzeň (která jsou také často hostiteli podobných akcí). Z krajů se sociálními problémy to je především Ústecký kraj, který trápí dlouhodobě vysoká nezaměstnanost a problémy s romskými obyvateli. V poslední době je to především území Šluknovského výběžku, kde špatné řešení tamní sociální situace přešlo ve veřejné demonstrace místních obyvatel za doprovodu členů neonacistické scény. Jmenovitě jsou to města Varnsdorf, Rumburk a Šluknov, geograficky níže je to potom Ústí nad

Labem, Most (a jemu pár kilometrů vzdálený Chánov), Litvínov a také Janov, kde doznívají demonstrace z předchozích let. Dalším je kraj Karlovarský, kde se neonacisté zaměřili na Sokolov a Rotavu. Ve městě Rotava řeší romskou problematiku například tak, že radní zakázali sezení na veřejnosti, ať na lavičkách (které město nechalo raději odstranit), tak i na zemi. Je to tedy jedno z měst, kde se neonacisté mohou setkat s podporou místních obyvatel. Neonacisté si pro své akce vybírají nejen města na severozápadě, ale i v dalších částech České republiky. Například ve středočeském Rakovníku, Kladně, Příbrami či Berouně, v Jihlavě (Vysočina) či v Břeclavi v Jihomoravském kraji. Dále Moravskoslezský kraj, kde se neonacisté scházejí v Ostravě a Opavě. A Olomoucký kraj, tam je to především Přerov.

Čeští neonacisté se také účastní akcí za hranicemi České republiky (BIS 2010³⁸). V roce 2005 se čeští neonacisté sešli k uctění památky Rudolfa Hesse v německém Wunsiedelu. Dne 13. února se sjeli čeští neonacisté do Drážďan k příležitosti 65. výročí bombardování města. Dne 9. února 2008 se čeští neonacisté vydali do Budapešti ke Dni cti k uctění památky vojáků Wehrmachtu a jednotek SS padlých při obraně města před SSSR v roce 1945.

Nejdříve rozdělím akce na ty, které se konají na území České republiky a na ty, které se konají v zahraničí. V rámci České republiky budu sledovat, v jakých krajích se akce konaly a také v jakých městech či na jakých místech. V zahraničí budu sledovat zejména země sousedící s Českou republikou. Zde jsou kódy na první úrovni Česká republika a Zahraničí. Česká republika má subkódy s názvy jednotlivých krajů: Hlavní město Praha, Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský a Moravskoslezský. K subkódům kraje jsem ještě přidala subkód Celá Česká republika, kam budu přiřazovat články, které nelze zařadit pod určitý kraj (v článku se například

mluví o akcích ze dvou krajů). Pod kódem zahraničí jsou subkódy Německo, Maďarsko, Slovensko a ostatní. Jsou to především země, se kterými sdílí Česká republika hranice, ale také země – Maďarsko – která má velice silné projevy nacionalismu.

5.2.3 Symboly

Neonacistickou scénu identifikujeme také skrze symboly. „Symbolem se může stát pojem, gesto, děj, barva, zvuk (např. hudební skladby či skandovaný pokřik), geometrický obrazec, zobrazení určité osoby (případně osoba samotná) apod.“ (Mareš 2006: 3-9). Dle Chmelíka (2000: 260) jsou typickými symboly např. „písmena abecedy, číslice, interpunkční a matematická znaménka, chemické, fyzikální, meteorologické a další značky, které se vyvinuly jako zkratky označení nebo vznikly dlouholetými zvyklostmi jejich užíváním“. Lebeda s Gabařovou³⁹ dodávají, že „symbolem rozumíme umluvené nebo obvyklé znamení či značku pro nějaký předmět věcného nebo ideologického charakteru. Může prezentovat názor, postoj, vlastnost nebo příslušnost ke skupině“. Na neonacistické scéně rozlišujeme například symboly, které jsou představovány skrze znaky, čísla, barvy, hesla, oděvní značky, pozdravy či personifikovanou symboliku.

K symbolice znaků se vztahují především runy, které mají původ ve starogermánském písmu Futhark, a také svastika, která symbolizuje nejčastěji štěstí, slunce nebo tvoření a zánik vesmírů. Svastika se objevuje v mnoha kulturách po celém světě, nalezneme jí například v hinduistické kultuře. Do třicátých let dvacátého století byla svastika používána ve spojení s pozitivním smýšlením, avšak po této době, kdy ji převzalo NSDAP, je tato symbolika vnímána velmi negativně a ve většině

³⁸ <http://www.bis.cz/zpravy-extremismus.html> (21. 4. 2013)

³⁹ <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

států Evropy je použití svastiky zakázáno (Lebeda, Gabařová;⁴⁰ Kalamár, Svoboda, Sunardi, Vopršal 2011: 55).

Číselná symbolika je nejčastěji vyjádřením jednotlivých písmen skrze číslice. Takovým příkladem je číslo 18, kdy jednička zastupuje první písmenko abecedy A a osmička zastupuje osmé písmenko abecedy, a to H. Jsou to iniciály Adolfa Hitlera. Mezi další příklady číselné symboliky patří: číslo 14 (vyjadřující 14 slov anglické věty „*We must secure the existence of our people and a future for white children.*“ – v českém prostředí zastoupeno také číslicí 10, která znázorňuje 10 slov české věty „*My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí.*“), číslo 88 (HH – Heil Hitler), spojení H8 (hate) a číslo 28, které odkazuje na skupinu Whitepower music Blood and Honour (Mareš 2006, Lebeda, Gabařová⁴¹, Chmelík 2012: 107).

V symbolice barev převládají především tyto tři barvy (barvy odkazující ke Třetí říši) – černá, bílá a červená. Černá barva obecně symbolizuje smrt, nenávist a též odhodlání, bílá barva je obvykle barvou jistoty, čistoty (čistota bílé rasy) a nevinnosti a červená barva je všeobecně barvou ohně, krve (pokrevního svazku) a revoluce. Tyto tři barvy jsou typické pro složení hlavních nacistických vlajek a praporů. Další barvou je barva hnědá, která odkazuje na uniformy SA (Sturmabteilung). Tuto barvu jí přidělili předáci NSDAP v roce 1924 a 1925 se stala oficiální barvou NSDAP samotné. Šedá a černá barva odkazuje k uniformám jednotek SS. Významné barvy pro neonacistickou scénu zakončuje černo-žluto-bílá trikolóra, která označuje „imperální“ barvy carského Ruska, užívané v letech 1858-1883 (Mareš 2006: 8-53; Chmelík 2012: 105-106).

Neonacistická scéna je také spojená s oděvním průmyslem. Mezi nejčastěji spojované oděvní značky s neonacistickou scénou patří zejména Thor Steinar, Grassel, Consdaple, Eighty Eight, Pitbull Germany,

⁴⁰ <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

⁴¹ <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

Masterrace Europe, pak také značky, které primárně vznikly pro jiné skupiny – Hooligans a britská boxerská značka Lonsdale, kterou si i přes její nerasistické zaměření neonacisté oblíbili (Kalamár, Svoboda, Sunardi, Vopršal 2011: 115-119, Lebeda, Gabařová⁴²). V posledních letech se rozmohl tzv. black block styl – černé oblečení, černé boty a černé brýle.

Co se týká neonacistických pozdravů, představím zde dva nejznámější, a to „*Sieg Heil!*“, které v překladu zhruba znamená „*Vítězství zdar!*“ a je často provázeno šikmým zdvižením pravice a druhým pozdravem je „*Heil Hitler!*“ – německý nacistický pozdrav, též provázen šikmým zdvižením pravice (Lebeda, Gabařová⁴³).

Podle jednoho z pozdravů výše („*Heil Hitler!*“) chápeme, že jedním ze jmen v personifikované symbolice je Adolf Hitler, který se v roce 1919 stal členem DAP, v roce 1921 se stal předsedou NSDAP, v roce 1933 se stal říšským kancléřem a v letech 1933 až 1945 byl oficiálně v nacistickém režimu titulován jako „*vůdce*“ – „*der Führer*“. Neméně významnou osobou pro neonacistickou scénu je Rudolf Hess, který byl spojen s NSDAP. V roce 1941 byl zatčen ve Velké Británii a odsouzen Mezinárodním vojenským tribunálem v Norimberku k doživotnímu vězení v berlínské věznici Spandau, kde roku 1987 spáchal sebevraždu (neonacisté si myslí, že to byla vražda a označují ho za „poslední oběť druhé světové války“). Rudolf Hess byl pohřben v bavorském Wunsiedlu. Tak jako Hess byl považován za oběť, i Horst Wessel, další tvář uctívaná neonacistickou scénou, se stal pro neonacisty mučedníkem. Horst Wessel byl v roce 1930 zavražděn při rvačce s komunisty.

K současným ikonám neonacistické scény patří Ian Stuart Donaldson, zakladatel skupiny Skrewdriver a Blood and Honour, který zemřel v roce 1993 při autonehodě, ale také známí popírači holocaustu

⁴² <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

⁴³ <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

David Irving, Ernst Zündel, David Lane či David Duke (Chmelík 2012: 123-126, Mareš 2006: 8-53, Lebeda, Gabařová⁴⁴).

Poslední součástí symboliky spojené s neonacistickou scénou budou v této práci hesla. Jsou to především slovní uskupení odkazující na hesla spojená s jednotkami SS (motto SS: „*Meine Ehre heißt Treue*“ /„*Věrnost je mou ctí*“/), s jednotkami Hitlerjugend („*Krev a čest!*“), s německým romantismem 19. století („*Krev a půda*“), s jednotkami SA („*Německo, probud' se!*“ – toto heslo se modifikovalo do podoby „*Evropo, probud' se!*“), s nacisty („*Juden raus!*“ – „*Židi ven!*“) a například obecné heslo podporující tzv. „vůdcovský princip (*Jeden národ – jedna země – jeden vůdce*“). Dále mohou být neonacistickou scénou používána hesla ve formě zkratk jako je *WP (White power)*, *NZ (Nazi punk)*, *ZOG (Zionist Occupation Government – Židovská Okupační Vláda)* či zkratka *RAHOWA (Racial Holly War – Rasová svatá válka)*, kterou ve svých textech používá mnoho neonacistických kapel. Kromě vět spojených s historií a slovními zkratkami se také neonacisté negativně vyjadřují skrze výroky, hesla a texty například proti islamizaci Evropy, proti přistěhovalcům, drogově závislým, Romům, vládě České republiky a svým odpůrcům z řad levicových extremistů (Mareš 2006: 8-53, Lebeda, Gabařová⁴⁵, Chmelík 2012: 127-129).

V rámci tohoto stručného výčtu různých symbolů užívaných neonacistickou scénou je potřeba si uvědomit, že většina forem těchto hesel je „zastaralých“ a veřejně užívaných především v devadesátých letech. U hesla „Německo, probud' se!“ můžeme vidět modifikaci tohoto hesla na heslo aktuálnějšího typu, a to „Evropo, probud' se!“. Avšak se symboly z devadesátých let se ještě můžeme shledat zejména na bookletech DVD či CD s rasistickou, xenofobní nebo fašistickou tematikou či v souvislosti s tetováním. V posledních letech se snaží příznivci neonacistické scény „neprovokovat“ veřejnost symbolikou, která by mohla

⁴⁴ <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

⁴⁵ <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

zapříčinit jejich trestné stíhání (Lebeda, Gabařová)⁴⁶. Jako subkód použiji Heslo, Gesto a Znak.

5.2.4 Meziskupinové relace

Při zkoumání tématu neonacistické scény v České republice se neshledáváme pouze se skupinami, které jsou s touto scénou spojeny „zevnitř“, ale shledáváme se se skupinami, které tvoří s neonacisty tzv. relační pár. „Jde o dvoučlenný soubor kategorií, které jsou svázány natolik pevně, že užití jedné kategorie předpokládá (explicitní nebo implicitní) přítomnost kategorie druhé“ (Homoláč, Karhanová, Nekvapil 2003: 80). Nejpočetnější a nejčastější skupinou spojovanou s neonacisty jsou levicoví extremisté (anarchisté, antifašisté). Při neonacistických akcích, především typu demonstrace, můžeme předpokládat přítomnost této levicově zaměřené skupiny. Ale nejen oni jsou s neonacisty v relačním vztahu. Další velmi častou skupinou jsou policisté, kteří se zúčastňují většiny neonacistických akcí, o kterých ví. Pokud se dočteme o neonacistické akci, můžeme předpokládat přítomnost policistů. V posledních letech vstupují do relačního vztahu také neziskové organizace a obyvatelé ze sociálně slabých lokalit, především Romové.

V meziskupinových relacích je tedy jedna skupina postavena do kontrastu vůči skupině jiné. V případě neonacistické scény jsou to tedy především tyto skupiny: levicoví extremisté, policisté, neziskové organizace a obyvatelé ze sociálně slabých lokalit, především Romové. Jako subkód použiji Levicoví extremisté, Policie, Romové a Ostatní.

6 METODOLOGIE

Pro svou práci jsem si vybrala obsahovou analýzu. Krippendorff (2004: 18) uvádí, že obsahová analýza, jako výzkumná technika, poskytuje nové pohledy, zvyšuje výzkumníkovo pochopení pro konkrétní

⁴⁶ <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf> (21. 4. 2013)

jevy nebo podává informace, k dalším praktickým krokům ve výzkumu. Navazuji na svou bakalářskou práci z roku 2010⁴⁷, kdy jsem neonacistickou scénu zkoumala skrze tištěná média v letech 1996 – 2009. V tomto výzkumu pokračuji. Média reflektují každodenní dění ve společnosti a utvářejí tak pohled na danou společnost. Zajímá mě, zda média drží stejný diskurz s odbornou literaturou (reflexe proměny neonacistické scény v letech 2007 – 2012) a se zkušenostmi, které mají lidé, kteří se o toto téma aktivně zajímají (např. Mareš, Charvát, Vejvodová, Tarant).

6.1 Formulace výzkumných otázek

„Způsob, jakým si badatel klade výzkumnou otázku, je velmi důležitý, protože do značné míry určuje volbu výzkumné metody“ (Strauss, Corbinová 1999: 23). V této práci se ptám: *V jakých souvislostech média nejvíce píšou o neonacistických akcích v současné době? Jaký je výsledný obraz neonacistických akcí v denících Blesk a MF DNES v letech 2007 – 2012? Dochází k proměně obrazu neonacistických akcí v průběhu těchto let?*

6.2 Kvantitativní obsahová analýza

Kvantitativní obsahová analýza je statistická metoda, která má jasná pravidla. Jde o „kvantitativní výzkumnou metodu pro systematický a intersubjektivně ověřitelný popis komunikačních obsahů, vycházející z vědecky podloženého kladení otázek“ (Scherer 2011: 30). Dle Scherera (2011: 29-30) jde o vysoce strukturovaný a selektivní proces, kdy při rozboru podléhá každý krok explicitně formulovaným pravidlům a tento postup umožňuje zpracovat velké množství textů a výsledky podrobit statistickým analýzám, které se dají precizně a přehledně znázornit v číselných hodnotách, tabulkách a grafech. Nevýhodou této metody je to,

⁴⁷ BLAÍLOVÁ, A. 2010. Analýza mediální prezentace pravicových extremistů v českém tisku během období 1996 – 2009. [bakalářská práce]. Vedoucí práce T. Hirt. Plzeň: ZČU, Fakulta filozofická.

že „výsledky kvantitativní analýzy atribučních dat nám jen říkají, že platí určitá distribuce proměnných v rámci sledovaného vzorku případů nebo určitý konstruovaný vztah mezi dvěma či více proměnnými, ale už nám neříkají proč (Toušek 2012: 34-35).“ Bernard (1995: 16) uvádí, že kvantitativní data jsou v antropologii důležitá, stejně jako v jiných vědách, ale je podstatné si uvědomit, že ne všechny kvantifikovaná data lze ve vědě použít, a že každá věta nelze být kvantifikovaná.

V souvislosti s touto prací budu zkoumat obsahy článků v jednotlivých tištěných médiích. „Obsahem rozumíme úplný kvantitativní a kvalitativní rejstřík verbálních a vizuálních informací distribuovaných masovými médii – vše co se v nich objevuje“ (Jirák, Köpplová 2009: 280). Musí být jasné nejen to, co budeme v jednotlivých médiích hledat a analyzovat, ale také to, jaká média budeme zkoumat a jakým obsahům budeme věnovat pozornost (Trampota 2010: 104). Za tištěná média jsem vybrala dva nejčtenější celostátní deníky v České republice, a to Mladou frontu DNES a Deník Blesk, které budu zkoumat za období 2007 – 2012. Toto období by mělo pokrýt nástup aktivit spojených s neonacistickou scénou v roce 2007, mírný úpadek v roce 2008, náhlý vzestup aktivit v roce 2009, útlum aktivit v roce 2010 a jejich opětovný mírný vzestup v letech 2011 a 2012.

6.2.1 Kódovací jednotka

Dle Schulze a Reifové (2011: 40) „je poměrně výhodné stanovovat si jednotky obsahové analýzy pokud možno tak, jak by to udělal i naprosto nezkušený laik“. Pro potřeby této práce jsem vybrala jako kódovací jednotku článek, popřípadě větu či slovo. Článkem chápeme graficky ucelenou žurnalistickou jednotku s nadpisem a bez obrazové přílohy. Obrazová příloha v internetové databázi Anopress není. Budu zkoumat všechny články ve vybraných celostátních denících (MF Dnes, Deník Blesk) obsahující klíčová slova, kterými jsou: neonacisté, neonacismus, neofašisté, neofašismus, náckové, nácek, pravicový radikalismus, pravicovní radikalisté, skinhead, skinheadský, pravicový extremismus,

pravicový extrémismus, pravicový extremist, pravicový extrémista, krajní pravice, krajně pravicový. Klíčové slovo nacionalismus či nacionalista jsem nepoužila. Při vyhledávání tohoto slova nabídla elektronická databáze Anopress mnoho článků, které by nebyly pro tento výzkum použitelné.

6.2.2 Stanovení hypotéz pro měřitelné kategorie

Výzkumné hypotézy:

Hypotéza 1: Články o neonacistech v analyzovaných denících nebudou za období 2007 – 2012 rovnoměrně zastoupeny. Předpokládám, že množství článků se bude odvíjet dle sinusoidního vývoje neonacistické scény, kdy v letech 2007, 2009, 2011, 2012 byl zaznamenán nárůst aktivit spojených s neonacistickou scénou, oproti roku 2008, kdy byl zaznamenán mírný úpadek aktivit na neonacistické scéně, a roku 2010 kdy nastalo období dočasného útlumu.

Hypotéza 2: V roce 2009 bude vykázáno nejvíce článků za celé zkoumané období, a to k vzhledem k počtu aktivit, které v tomto roce vrcholily, a v roce 2010 bude článků nejméně, a to vzhledem k období dočasného útlumu neonacistických aktivit.

Hypotéza 3: Během zkoumaného období 2007 – 2012 je počet článků o neonacistických akcích veřejné povahy (demonstrace, pochody, volební mítinky, atd.) zastoupen mnohem více než počet článků o neonacistických akcích neveřejné povahy (soukromé koncerty, různé formy soukromých oslav). Počet článků o neonacistických akcích neveřejné povahy je zastoupen marginálně.

Hypotéza 4: Předpokládám, že nejvíce neonacistických akcí typu útok bude nejvíce v roce 2009. Je to rok, kdy byl vrchol radikalizace na neonacistické scéně a s tím i spojené velké množství fyzických a slovních útoků.

Hypotéza 5: Předpokládám, že nejvíce neonacistických akcí spojených s volební agitací je v roce 2009 a 2010, kdy se DSSS v roce 2010 účastnila parlamentních voleb, komunálních voleb, senátních voleb. A v roce 2010 byla také soudem rozpuštěná Dělnická strana.

Hypotéza 6: Předpokládám, že největší počet článků o neonacistických akcích je v měsících dubnu, květnu, říjnu a listopadu. Tyto měsíce jsou spojené s pravidelnými neonacistickými akcemi (1. máj, květnový pochod k uctění památky soukmenovce Reha, 28. říjen a 17. listopad). Vzhledem k tomu, že neonacistická akce v květnu je datovaná k prvnímu dni v měsíci, předpokládám velké množství článků již v měsíci dubnu. Neonacistická akce v říjnu se koná na konci měsíce, a tak není potřeba uvádět měsíc před tím. Měsíc říjen také pokrývá akci, která se koná v polovině listopadu.

Hypotéza 7: Předpokládám, že největší počet článků za období 2007 – 2012 je z Ústeckého kraje, Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje, Moravskoslezského kraje a z kraje Hlavní město Praha.

Hypotéza 8: Vysoký počet článků o neonacistických akcích v konkrétním kraji za dané období vyloučí vysoký počet článků o neonacistických akcích v krajích ostatních za dané období. V tomto případě půjde o kraj Hlavní město Praha, Jihomoravský kraj a Plzeňský kraj. V těchto krajích navštěvují neonacisté města Praha, Brno a Plzeň. Předpokládám, že neonacistické akce se v těchto krajích budou v jednotlivých letech střídát.

Hypotéza 9: V roce 2010 bude počet článků o českých neonacitech na zahraničních akcích větší než v roce 2009. Vycházím z toho, že česká média v roce 2009 reflektují situaci v České republice, kde vrcholí akce na neonacistické scéně a méně se věnují zahraničním akcím. A naopak, vzhledem k tzv. útlumu na neonacistické scéně v r. 2010 se média soustředí více na zahraničí.

Hypotéza 10: Předpokládám, že neonacisté během zkoumaného období 2007 – 2012 budou více slyšet než vidět. Tzn., že vybrané deníky budou publikovat více článků, ve kterých se objevuje to, co neonacisté řekli a méně článků, ve kterých se objevuje to, co neonacisté udělali (hajlování) a to, co mají na sobě (oblečení, tetování, nášivky).

Hypotéza 11: Předpokládám, že v průběhu zkoumaného období 2007 – 2012 jsou policisté nejsilnější skupinou, která je s neonacisty v relačním vztahu. Druhou nejpočetnější skupinou jsou levicoví extremisté.

Hypotéza 12: V kategorii Policie se v meziročním srovnání objeví nejvíce článků o neonacistických akcích, kde se neonacisté dostávají do relačního vztahu s policií, za rok 2009, zatímco v roce 2010 jich bude nejméně v porovnání s ostatními sledovanými roky. Rok 2009 je rokem, kdy vrcholí množství akcí na neonacistické scéně a rok 2010 je rokem, kdy je zaznamenán útlum množství akcí na neonacistické scéně.

Hypotéza 13: V kategorii Romové bude v porovnání s ostatními sledovanými roky nejvíce článků o neonacistických akcích, kde se neonacisté dostávají do relačního vztahu s Romy, v letech 2008 a 2009. V souvislosti s Janovem, kde se konaly rozsáhlé demonstrace v roce 2008, a v souvislosti se žhářským útokem ve Vítkově v roce 2009.

Hypotéza 14: V kategorii Levicoví extremisté bude v porovnání s ostatními sledovanými roky nejvíce článků o neonacistických akcích, kde se neonacisté dostávají do relačního vztahu s levicovými extremisty, v roce 2008. Rok 2008 je spojen se smrtí Jana Kučery.

6.3 OPERACIONALIZACE

V procesu operacionalizace je potřeba převést abstraktní pojmy (objekty výzkumu) na měřitelné ukazatele vlastností, které jsou vyjádřeny v tématu této práce.

6.3.1 Definování výběrového souboru

Pro kvantitativní obsahovou analýzu textu jsem vybrala dva zdroje – Mladou frontu Dnes a Deník Blesk. Pro potřeby práce budu zkoumat všechny novinové žánry, které se ve vybraných denících objeví. Půjde především o žánry zpravodajské, publicistické, dialogové a literární (Verner 2010: 27-28).

Pod zpravodajský žánr řadíme zprávu, reportáž či zpravodajské interview (Verner 2010: 27). Zpravodajství by mělo být jasné (text podává příslušné významy s dostatečnou určitostí a přesností), přehledné (text je vnímán lehce, plynule a přehledně – lehká orientace), stručné a tzv. objektivní. Je to žánr, který by měl poskytovat jasná fakta bez vlivu autora, který zprávu předkládá. Obecná srozumitelnost zpravodajského textu je také postavena na užívání spisovné češtiny, bez použití (popřípadě s minimalizací) odborných termínů, cizích slov a různých zkratk (Osvaldová 2005: 109-124).

Publicistický žánr, na rozdíl od žánru zpravodajského, který se snaží předkládat především fakta, je žánr informační. Jde především o analyticko-kritické informace – komentáře, poznámky, recenze, emocionální informace, také publicistické reportáže či portrétní informace, a také to jsou například osobnostní interview (Verner 2010: 27; Osvaldová 1999: 146).

Pod dialogový žánr patří otevřený dopis, anketa a interview. A literárním žánrem je myšlena literární reportáž, sloupek či esej (Verner 2010: 28).

Mladá fronta DNES a Deník Blesk mají rozdílné dělení rubrik. Z deníku Mladá fronta DNES byly použity články z těchto: Ze světa, Kultura, Události a politika, Publicistika, Názory, Téma dnes, Ekonomika, Z celé země, Kavárna a rubriky vztahující se k jednotlivým krajům v České republice. Z Deníku Blesk byly použity články z těchto rubrik: Čechy, Morava, Čechy/Morava, TV TIPY, Poslední strana, Společnost,

Politika, Sport, Morava, Střední Čechy/Praha, Téma, Servis, Zahraničí/EXPRES, Titulní strana, Auto-moto, Prominenti, Názory, Z domova, Publicistika, Jižní Morava, Jižní Čechy, Rozhovor, Ze světa a Aktuality.

Pro potřeby analýzy použiji všechny rubriky, které se v daných tištěných médiích objevily. V první části analýzy (identifikační část), tak budou použity všechny výše vyjmenované rubriky. Ve druhé části se zaměřím na akce spojené s neonacistickou scénou, a tak předpokládám, že určité rubriky jako Auto-moto či TV TIP budou z analýzy logicky vyloučeny. Pro potřeby práce použiji i regionální přílohy, tzv. mutace deníků, ve kterých se obsah sice opakuje, ale částečně může být nahrazen.

6.3.2 Stanovení proměnných a jejich indikátorů

Kategorie, které byly zkoumány:

- *Média* (dva vybrané vzorky – Mladá fronta DNES, Deník Blesk);
- *Typ akce 1* (soukromá – koncerty a oslavy narozenin; veřejná – demonstrace, pochody, mítinky a ostatní akce);
- *Typ akce 2* (konkrétní typ akce – demonstrace /pochody, shromáždění/, akce spojené s politikou /předvolební mítinky/, koncerty, útoky a ostatní);
- *Termín akce* (jde o data, ve kterých vycházely články o neonacistických akcích – datum článku je určen číslicí, např. 1. 5. 2012, či slovním vyjádřením v daném období, např. v měsíci květnu);
- *Místo akce* (Česká republika – jednotlivé kraje: Zlínský kraj, Vysočina, Ústecký kraj, Středočeský kraj, Plzeňský kraj, Pardubický kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Karlovarský kraj, Jihomoravský kraj,

Jihočeský kraj a Hlavní město Praha, také Celá Česká republika, kam jsem zařadila články s nejednoznačným zařazením, např. jeden článek o akci v Praze a v Plzni, a Zahraničí – Německo, Slovensko, Maďarsko a ostatní);

- *Symboly* (Hesla – slova či věta, převážně v uvozovkách, odkazující k heslům používaným převážně v 90. letech či výroky, které jsou spojené s aktuálními tématy), Gesta (hajlování) a Znaky (vyjádřené číslovkou, obrázkem, atd.);
- *Meziskupinové relace* (skupiny, které jsou vymezovány v kontrastu se zkoumanou skupinou – například, že neonacisté se střetli s anarchisty, s policisty anebo při jejich aktivitách byly relační skupinou neziskové organizace a obyvatelé ze sociálně slabých lokalit, především Romové).

6.4 TVORBA KÓDOVACÍ TABULKY

Pro analýzu dat jsem použila statistický program MAXQDA 11, který napomáhá při vyhodnocování dat jak v kvantitativním, tak i kvalitativním výzkumu. Lze v něm analyzovat textové i obrazové materiály. Pro potřeby práce jsem analyzovala články z tištěných médií. Prvním krokem pro práci v tomto programu je shromáždění vhodného materiálu, se kterým budeme pracovat. V případě tištěných médií jsem použila elektronickou databázi Anopress IT a. s. Anopress IT a. s. se charakterizuje jako společnost, která „působí v ČR od roku 1997 jako dodavatel profesionálního monitoringu médií a mediálních analýz. Je členem nadnárodní středoevropské společnosti NEWTON Media. Ve spolupráci s jednotlivými vydavateli vytváří unikátní databázi monitoringu médií s archivem od roku 1996, která obsahuje plné texty novinových a časopiseckých článků, doslovné přepisy televizních a rozhlasových relací a zprávy z internetových serverů“⁴⁸. Databáze Anopress IT a. s. umožňuje

⁴⁸ <http://www.anopress.cz/Web/PagesFree/About.aspx> (duben 2013)

vyhledávání článků skrze pojmy (v mém případě neonacismus, atd.), které lze zadat na příkazový řádek najednou, tím je vyloučeno dublování článků. Vyhledané články lze stáhnout do formátu rtf, který je slučitelný s programem MAXQDA 11. Při vyhledávání článků jsou v databázi pouze dvě omezení, a to: 1. maximální počet článků, které lze najednou stáhnout do formátu rtf je 500; a 2. články lze vyhledávat pouze za období jednoho roku. Pro potřeby této práce jsem vyhledala články čtvrtletně. Po té již přichází na řadu práce s MAXQDA 11. Prvním krokem analýzy jsou tzv. identifikační data, která vyjadřují povahu zkoumaného deníku skrze různé kategorie. Pro účely této práce jsem zvolila kategorie (slova) Datum a Zdroj. Program detekuje zadaná slova ve vybraném materiálu a poté je automaticky kóduje. Po dokódování převedu data do tabulkového editoru Microsoft Excel, ve kterém pomocí kontingenční tabulky vyhodnotím analyzovaná data. Program MAXQDA 11 obsahuje mnoho funkcí, které minimalizují práci s jinými programy. Ale v tomto případě vlastním jen zkušební verzi, která je na 30 dní (kompletní program MAXQDA 11 je placený), a některé funkce programu jsou omezené (Hejnal 2012: 47-66, Hejnal, Lupták 2013: 232-239).

Ve druhém kroku analyzuji již konkrétní data, která je potřeba vyhledávat manuálně. Program nabízí rozdělení plochy až na čtyři sektory, které usnadňují práci s jednotlivými dokumenty. Po manuálním nastřádání konkrétních dat už jen stačí zapnout funkci *Převést kód na proměnnou* a program již sám kóduje. Kódy lze získat v číslech (pro kvantitativní výzkum) či ve slovech, větách a odstavcích (pro kvalitativní výzkum). Když jsou data převedena na kódy, stačí je jen exportovat do dokumentu v programu Microsoft Excel.

7 VYHODNOCENÍ OBSAHOVÉ ANALÝZY

7.1 IDENTIFIKAČNÍ ČÁST

7.1.1 Tištěná média

V období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2012 dosáhlo množství článků o neonacitech (podle stanovených klíčových slov) celkového počtu 9 274, a to ze všech celostátních tištěných médií. Množství článků ve vybraném vzorku (Mladá fronta DNES, Deník Blesk) dosáhl celkového počtu 3 029 článků. Z hlediska vybraných titulů dosáhl největšího počtu článků o tématu krajní pravice deník Mladá fronta DNES, a to s počtem 2 731 článků. Deník Blesk jako první nejčtenější tištěné médium v České republice dosáhl počtu 298 článků za celé zkoumané období. Pro přehlednost poměru veškerých článků a článků o neonacitech v médiích uvedu několik tabulek, které se týkají celkového počtu článků ve všech celostátních tištěných médiích za zkoumané období 2007 – 2012, celkového počtu článků o neonacitech ve všech celostátních médiích za zkoumané období 2007 – 2012, celkového počtu článků o neonacitech ve vybraném mediálním vzorku za zkoumané období 2007 – 2012 a podílu článků o neonacitech v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk za zkoumané období 2007 – 2012.

V Tabulce 1. znázorňuji podíl článků ve všech celostátních denících za období 2007 – 2012, který činí celkem 2 633 779 článků. Relativní četnost se vztahuje k počtu článků ve všech celostátních denících za celé období.

Tabulka 1. Podíl článků v letech 2007 – 2012 ve všech českých celostátních tištěných denících

Rok	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
2007	506979	19,2
2008	485015	18,4
2009	424164	16,1
2010	410483	15,6
2011	457600	17,4
2012	349538	13,3
Celkem	2633779	100,0

V roce 2007 bylo celkem 506 979 (19,2 %) článků za celé období, v roce 2008 to bylo 485 015 (18,4 %) článků za celé období, v roce 2009 424 164 (16,1%) článků za celé období, v roce 2010 to bylo 410 483 (15,6%) článků za celé období, v roce 2011 to bylo 457 600 (17,4 %) článků za celé období a v roce 2012 to bylo 349 538 (13,3 %) článků za celé období. Nejvyšší podíl článků za zkoumané období 2007 – 2012 je v roce 2007 (19,2 %) a nejmenší podíl článků za zkoumané období 2007 – 2012 je v roce 2012. Podíl článků v jednotlivých letech není rovnoměrně rozložen.

V Tabulce 2. znázorňuji celkový počet článků v denících za období 2007 – 2012, který činí 2 633 779 článků, a tento počet porovnám s celkovým počtem článků o neonacitech, který činí 9 274 článků, a tím získám představu o tom, jak jsou články o neonacitech v denících zastoupeny. Články o neonacitech označím písmenem N a zbylé články z celkového množství označím písmenem C. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků ve všech celostátních denících v daném období.

Tabulka 2. Podíl všech článků a článků o neonacitech v letech 2007 – 2012

Články	Článek (v ks)											
	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
N	1471	0,3	1863	0,4	2138	0,5	1382	0,3	1356	0,3	1064	0,3
C	505508	99,7	483152	99,6	422026	99,5	409101	99,7	456244	99,7	348474	99,7
Celkem	506979	100,0	485015	100,0	424164	100,0	410483	100,0	457600	100,0	349538	100,0

V roce 2007 je podíl článků o neonacitech z celkového počtu článků 0,3 %. V roce 2009 je podíl článků o neonacitech z celkového počtu článků za dané období o 0,1 % vyšší, činí tedy 0,4 %. V roce 2009 je podíl článků o neonacitech z celkového počtu článků za dané období 0,5 %. V roce 2010 je podíl článků o neonacitech z celkového počtu článků za dané období 0,3 %. V roce 2011 zůstává podíl článků o neonacitech z celkového počtu článků za dané období stejný jako v roce 2010, a to 0,3 %. V roce 2012 je podíl článků o neonacitech z celkového počtu článků za dané období též 0,3 %. Podíl článků o neonacitech, které se v médiích objevují, nepřesahuje 0,5 % z celkového množství článků za zkoumané období 2007 – 2012. Z celkového množství 2 633 779 článků, je podíl článků o neonacitech 0,4 %.

V Tabulce 3. sleduji podíl článků o neonacitech ve všech celostátních tištěných denících za období 2007 – 2012, které činí 9 274 článků. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacitech ve všech celostátních denících za celé období.

Tabulka 3. Podíl článků o neonacistech v letech 2007 – 2012 ve všech českých celostátních tištěných denících

Rok	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
2007	1471	15,9
2008	1863	20,1
2009	2138	23,1
2010	1382	14,9
2011	1356	14,6
2012	1064	11,5
Celkem	9274	100,0

Rovnoměrný nárůst počtu článků o neonacistech sledujeme v roce 2007 – 2009. V roce 2007 to je 1 471 (15,9 %) článků, v roce 2008 to je 1 863 (20,1 %) článků a v roce 2009 to je už 2 138 (23,1 %) článků. Počet článků o neonacistech za rok 2009 dosáhl maximálního počtu článků za celé zkoumané období. V roce 2010 přichází značné snížení počtu článků o neonacistech, a to na 1 382 (14,9 %). To je o 752 (8,2 %) článků méně než v roce 2009. V roce 2011 se počet článků o neonacistech výrazně neliší od roku 2010. Počet článků o neonacistech za rok 2011 je tedy 1 356 (14,6 %). V roce 2012 se počet článků o neonacistech za celé zkoumané období snížil na množství 1 064 (11,5 %), tím dosahuje rok 2012 minima počtu článků za všechny zkoumané roky. Z výše uvedené tabulky vychází, že nejvíce článků o neonacistech bylo v roce 2009 a nejméně v roce 2012. Počet článků za zkoumané období 2007 – 2012 není rovnoměrně zastoupen – za celé zkoumané období si můžeme všimnout sinusoidního vývoje.

V Tabulce 4. znázorňuji podíl článků o neonacistech ve vybraných tištěných médiích - Mladá fronta DNES, Deník Blesk (3 029 článků) za zkoumané období 2007 – 2012. Relativní četnost je počítána z celkového množství článků o neonacistech ve vybraném vzorku médií za období 2007 – 2012.

Tabulka 4. Podíl článků o neonacistech v letech 2007 – 2012 ve vybraném vzorku tištěných médiích

Rok	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
2007	416	13,7
2008	668	22,1
2009	744	24,6
2010	361	11,9
2011	525	17,3
2012	315	10,4
Celkem	3029	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistech 416 (13,7 %). V roce 2008 počet článků o neonacistech mírně stoupá, a to na 668 (22,1 %) článků. V roce 2009 je počet článků o neonacistech 744 (24,6 %) a v tomto roce dosahuje počet článků o neonacistech ve vybraných denících maxima za celé zkoumané období. V roce 2010 počet článků o neonacistech klesl o 383 článků (12,7 %) oproti roku 2009, a to na 361 (11,9 %) článků. V roce 2011 můžeme sledovat mírný nárůst, počet článků o neonacistech je 525 (17,3 %) a v roce 2012 se počet článků o neonacistech znovu snižuje na 315 (10,4 %). V roce 2009 je podíl článků o neonacistech ve vybraných denících nejvyšší za celé zkoumané období, a to 744 (24,6 %) článků a v roce 2012 je podíl článků o neonacistech nejnižší za celé zkoumané období, a to 315 (10,4 %) článků.

V Tabulce 5. znázorňuji podíl článků o neonacistech v denících celkem (9274 článků) a ve vybraném vzorku (3 029 článků), který zastupuje Mladá fronta DNES a Deník Blesk za celé zkoumané období 2007 – 2012. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacistech ve všech celostátních denících za dané období.

Tabulka 5. Podíl článků o neonacitech ve všech českých celostátních tištěných denících a ve vybraném vzorku v letech 2007 – 2012

Média	Článek (v ks)											
	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
MF DNES, Blesk	416	28,3	668	35,9	744	34,8	361	26,1	525	38,7	315	29,6
Ostatní	1055	71,7	1195	64,1	1394	65,2	1021	73,9	831	61,3	749	70,4
Celkem	1471	100,0	1863	100,0	2138	100,0	1382	100,0	1356	100,0	1064	100,0

V roce 2007 činí procentuální podíl článků o neonacitech ve vybraném vzorku 28,3 %. V roce 2008 to je 35,9 %. V roce 2009 je procentuální podíl článků o neonacitech ve vybraném vzorku 34,8 %. V roce 2010 to je 26,1 %. V roce 2011 je procentuální podíl článků o neonacitech ve vybraném vzorku 38,7 % a v roce 2012 to je 29,6 %. Podíl článků o neonacitech ve vybraných denících za celé období nepřesahuje 38,7 %. Podíl článků o neonacitech je ve vybraných denících (MF DNES, Deník Blesk) zastoupen průměrně 32 % článků za celé období 2007 – 2012.

V Tabulce 6. znázorňuji podíl článků o neonacitech v Mladé frontě DNES a v Deníku Blesk za zkoumané období 2007 – 2012. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacitech v konkrétním deníku za celé období.

Tabulka 6. Podíl článků o neonacitech v letech 2007 – 2012 v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk

Rok	Článek (v ks)			
	Mladá fronta Dnes		Deník Blesk	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
2007	360	13,2	56	18,8
2008	596	21,8	72	24,2
2009	674	24,7	70	23,5
2010	338	12,4	23	7,7
2011	484	17,7	41	13,8
2012	279	10,2	36	12,1
Celkem	2731	100,0	298	100,0

Data ze sloupce Mladá fronta DNES jsou následující: v roce 2007 byl počet článků o neonacitech 360 (13,2 %), v roce 2008 byl počet článků o neonacitech 596 (21,8 %), v roce 2009 byl počet článků o neonacitech 674 (24,7 %) a tímto počtem článků dosahuje rok 2009 maxima počtu článků o neonacitech za celé období. V roce 2010 byl počet článků o neonacitech 338 (12,4 %), v roce 2011 byl počet článků o neonacitech 484 (17,7 %) a v roce 2012 byl počet článků o neonacitech 279 (10,2 %). V roce 2012 dosahuje počet článků o neonacitech minima za celé období.

Data ze sloupce Deník Blesk jsou následující: v roce 2007 byl počet článků o neonacitech 56 (18,8 %), v roce 2008 byl počet článků o neonacitech 72 (24,2 %) článků a tímto rok 2008 dosahuje maxima počtu článků o neonacitech za celé období. V roce 2009 byl počet článků o neonacitech 70 (23,5 %), v roce 2010 byl počet článků o neonacitech 23 (7,7 %) a tímto dosahuje rok 2010 minima počtu článků o neonacitech za celé období. V roce 2011 byl počet článků o neonacitech 41 (13,8 %) a v roce 2012 byl počet článků o neonacitech 36 (12,1 %).

V Tabulce 7. znázorňuji podíl článků o neonacitech v Mladé frontě DNES a Deníků Blesk za období 2007 – 2012. Tyto dva deníky jsou nejčtenějšími deníky v ČR, a skrze tuto tabulku zjistíme, na jakém počtu článků o neonacitech se konkrétní deníky podílí. Relativní četnost je počítána z celkového počtu článků o neonacitech ve vybraných denících za dané období.

Tabulka 7. Podíl článků o neonacitech v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk v letech 2007 – 2012

Deník	Článek (v ks)											
	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
MF Dnes	360	86,5	596	89,2	674	90,6	338	93,6	484	92,2	279	88,6
Deník Blesk	56	13,5	72	10,8	70	9,4	23	6,4	41	7,8	36	11,4
Celkem	416	100,0	668	100,0	744	100	361	100,0	525	100,0	315	100,0

V roce 2007 byl podíl článků o neonacitech v MF DNES 86,5 % a v Deníku Blesk 13,5 %. V roce 2008 byl podíl článků o neonacitech v MF DNES 89,2 % a v Deníku Blesk 10,8 %. V roce 2009 byl podíl článků o neonacitech v MF DNES 90,6 % a v Deníku Blesk 9,4 %. V roce 2010 byl podíl článků o neonacitech v MF DNES 93,6 % a v Deníku Blesk 6,4 %. V roce 2011 byl podíl článků o neonacitech v MF DNES 92,2 % a v Deníku Blesk 7,8 %. V roce 2012 byl podíl článků o neonacitech v MF DNES 88,6 % a v Deníku Blesk 11,4 %. Za celé zkoumané období podíl článků o neonacitech z Mladé fronty DNES, který se pohybuje od 86,5 % do 93,9 %, výrazně přesahuje podíl článků o neonacitech z Deníku Blesk, který se pohybuje od 6,4 % do 13,5 %.

Hypotéza 1 zní následovně: Články o neonacitech v analyzovaných denících nebudou za období 2007-2012 rovnoměrně zastoupeny.

Hypotéza 2 zní následovně: V roce 2009 bude vykázáno nejvíce článků za celé zkoumané období, a to k vzhledem k počtu aktivit, které v tomto roce vrcholily, a v roce 2010 bude článků nejméně, a to vzhledem k období dočasného útlumu neonacistických aktivit.

Předpokládám, že množství článků o neonacitech se bude odvíjet dle sinusoidního vývoje neonacistické scény, kdy v roce 2009 byl zaznamenán vrchol aktivit spojených s neonacistickou scénou (tedy předpokládám největší počet článků), v roce 2010 nastalo období dočasného útlumu (tedy předpokládám nejmenší počet článků) a v roce 2011 byl zaznamenán mírný nárůst aktivit spojených s neonacistickou scénou, který pokračuje v roce 2012.

Články o neonacitech jsou zastoupeny nerovnoměrně (viz Tabulka 4.). Počet článků o neonacitech od roku 2007 mírně stoupá a v roce 2009 vrcholí, v roce 2010 počet článků o neonacitech klesá, v roce 2011 počet článků o neonacitech stoupá a v roce 2012 opět počet článků o neonacitech klesá. Avšak podíl článků o neonacitech za celé zkoumané období se liší v roce, ve kterém jsem předpokládala minimální

podíl článků o neonacistech za celé období. V roce 2009 je největší podíl článků o neonacistech ve zkoumaném období 2007 – 2012 a činí 744 (25 %) článků, což potvrzuje mou část hypotézy, kde předpokládám maximální podíl článků za zkoumané období v roce 2009. Ale nejnižší počet článků o neonacistech ve zkoumaném období 2007 – 2012 je v roce 2012, kdy je počet článků 315 (10 %). Nejméně článků tedy není v roce 2010 (12 %), ale v roce 2012 (10 %). První hypotéza se tedy potvrdila a druhá hypotéza se potvrdila částečně.

7.2 TEMATICKÁ ČÁST

Pro tuto část práce jsem použila 829 článků o neonacistech z celkového počtu článků 3 029 za období 2007 – 2012, které jsou zastoupené jak Mladou frontou DNES, tak Deníkem Blesk. Počet 829 zastupuje články o neonacistických akcích za období 2007 – 2012. Jde především o demonstrace, pochody, shromáždění, akce spojené s volbami, koncerty, útoky a ostatní. Z celkového počtu článků o neonacistech ve vybraných denících jsem použila 27,4 % článků.

7.2.1 Typ akce

V této kapitole představím výsledky analýzy článků o neonacistech v tištěných médiích, které se týkají neonacistických akcí. Nejdříve dělím neonacistické akce na veřejné a soukromé. V další části dělím neonacistické akce na demonstrace, pochody a shromáždění, akce spojené s předvolební a volební agitací, akce spojené s vystupování neonacistických hudebních skupin – koncerty, poté akce spojené jak s fyzickým, tak s verbálním napadením – útoky. Jde především o to, o jakých neonacistických akcích se píše v médiích nejvíce, a to v jednotlivých letech 2007 – 2012. Tyto výsledky zrcadlí proměnu neonacistických akcí v období 2007 – 2012 skrze mediální realitu. V závěrečné části této kapitoly představím konkrétně to, na co byly neonacistické akce zaměřeny.

V Tabulce 8. znázorňují podíl článků o neonacistických akcích za zkoumané období 2007 – 2012. Relativní četnost se vztahuje k počtu článků o neonacistických akcích za celé období.

Tabulka 8. Podíl článků o neonacistických akcích v letech 2007 – 2012

Rok	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
2007	172	20,7
2008	223	26,9
2009	240	29,0
2010	78	9,4
2011	84	10,1
2012	32	3,9
Celkem	829	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích 172 (20,7 %). V roce 2008 byl počet článků o neonacistických akcích 223 (26,9 %). V roce 2009 byl počet článků o neonacistických akcích 240 (29 %) a tímto dosahuje počet článků o neonacistických akcích maxima počtu článků o neonacistických akcích za celé období. V roce 2010 byl počet článků o neonacistických akcích 78 (9,4 %). V roce 2011 byl počet článků o neonacistických akcích 84 (10,1 %). V roce 2012 byl počet článků o neonacistických akcích 32 (3,9 %). Největší podíl článků o neonacitech za celé období je v roce 2009, a to 29 % a nejmenší podíl článků o neonacitech v roce 2012, a to 3,9 %.

V Tabulce 9. znázorňují počet článků o veřejných a soukromých neonacistických akcích v jednotlivých obdobích 2007 – 2012. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacistických akcích za dané období.

Tabulka 9. Podíl článků o veřejných a soukromých neonacistických akcích v 2007 – 2012

Typ akce	Článek (v ks)											
	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
Veřejné	168	97,7	201	90,1	224	93,3	78	100,0	84	100,0	28	87,5
Soukromé	4	2,3	22	9,9	16	6,7	0	0,0	0	0,0	4	12,5
Celkem	172	100,0	223	100,0	240	100,0	78	100,0	84	100,0	32	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích celkem 172, z toho 168 (97,7 %) článků se vztahovalo k akcím veřejným a 4 (2,3 %) články k akcím soukromým. V roce 2008 byl počet článků o neonacistických akcích celkem 223, z toho 201 (90,1 %) článků se vztahovalo k akcím veřejným a 22 (9,9 %) článků k akcím soukromým. V roce 2009 byl počet článků o neonacistických akcích 240, z toho 224 (93,3 %) článků se vztahovalo k akcím veřejným a 16 (6,7 %) článků k akcím soukromým. V roce 2010 byl počet článků o neonacistických akcích celkem 78 (100 %), z toho 78 (100 %) článků se vztahovalo k akcím veřejným a 0 (0 %) článků k akcím soukromým. V roce 2011 byl počet článků o neonacistických akcích celkem 84, z toho 84 (100 %) článků se vztahovalo k akcím veřejným a 0 (0 %) článků se vztahovalo k akcím soukromým. V roce 2012 byl počet článků o neonacistických akcích celkem 32, z toho 28 (87,5 %) článků se vztahovalo k akcím veřejným a 4 (12,5 %) články k akcím soukromým. Podíl článků o neonacistických akcích veřejných a soukromých je značně nevyrovnaný. Počet článků o soukromých neonacistických akcích dosahuje svého maxima v roce 2008 a to 22 (9,9 %) článků, zato v roce 2010 a 2011 je počet článků o soukromých neonacistických akcích 0 (0 %). Procentuální podíl článků o veřejných neonacistických akcích je v průběhu let 2007 – 2012 zastoupen od 90,1 % do 100 %.

Hypotéza 3 zní následovně: Během zkoumaného období 2007 – 2012 je počet článků o neonacistických akcích veřejné povahy (demonstrace, pochody, volební mítinky, atd.), zastoupen mnohem více

než počet článků o neonacistických akcích neveřejné povahy (soukromé koncerty, různé formy soukromých oslav). Počet článků o neonacistických akcích neveřejné povahy je zastoupen marginálně. Hypotéza se potvrdila.

V Tabulce 10. znázorňuji podíl článků o neonacistických akcích v období 2007 – 2012 dle jednotlivých typů akcí – demonstrace, pochody a shromáždění, politicky angažované akce, útoky, koncerty a ostatní. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků u jednotlivých neonacistických akcí za celé období.

Tabulka 10. Podíl článků o neonacistických akcích v letech 2007 – 2012 dle jednotlivého typu akce

Rok	Článek (v ks)									
	Demonstrace, pochody, shromáždění		Politicky angažované		Útoky		Koncerty, oslavy		Ostatní	
	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%
2007	135	25,6	0	0,0	20	17,4	4	9,3	13	14,8
2008	137	26,0	12	22,6	36	31,3	22	51,2	16	18,2
2009	125	23,7	27	50,9	37	32,2	13	30,2	35	39,8
2010	45	8,5	10	18,9	12	10,4	0	0,0	11	12,5
2011	65	12,3	3	5,7	6	5,2	0	0,0	10	11,4
2012	20	3,8	1	1,9	4	3,5	4	9,3	3	3,4
Celkem	527	100,0	53	100,0	115	100,0	43	100,0	91	100,0

O neonacistických akcích typu demonstrace, pochod a shromáždění se píše nejvíce v roce 2008 (137 článků, 26 %) a nejméně v roce 2012 (20 článků, 3,8 %). O politicky angažovaných neonacistických akcích se píše nejvíce v roce 2009 (27 článků, 50,9 %) a nejméně v roce 2007 (0 článků, 0 %). O útocích spojených s neonacistickou scénou se píše nejvíce v roce 2009 (37 článků, 32,2 %) a nejméně v roce 2012 (4 články, 3,5 %). O koncertech a oslavách se píše nejvíce v roce 2008 (22 článků, 30,2 %) a nejméně v roce 2010 (0 článků, 0 %) a 2011 (0 článků, 0 %). Výskyt článků o ostatních typech akcí spojených s neonacistickou scénou je největší v roce 2009 (35 článků, 39,8 %) a nejnižší v roce 2012 (3 články, 3,4 %).

Hypotéza 4 zní následovně: Předpokládám, že nejvíce neonacistických akcí typu útok bude nejvíce v roce 2009. Je to rok, kdy byl vrchol radikalizace na neonacistické scéně a s tím i spojené velké množství fyzických a slovních útoků. Hypotéza se potvrdila. Největší počet článků o neonacitech vztahujících se k útoku je v roce 2009 (37 článků, 32 %).

Hypotéza 5 zní následovně: Předpokládám, že nejvíce neonacistických akcí spojených s volební agitací je v roce 2009 a 2010, kdy se DSSS v roce 2010 účastnila parlamentních voleb, komunálních voleb, senátních voleb. A v roce 2010 byla také soudem rozpuštěná Dělnická strana. Hypotéza se potvrdila částečně. Nejvíce článků je v roce 2009 (27 článků, 50,9 %) a na druhém místě v počtu článků je rok 2008 (12 článků, 22,6 %). Rok 2010 je zastoupen počtem 10 (18,9 %) článků.

Soukromé akce jako koncerty a oslavy, které média zaznamenala, byly ve většině případů rozpuštěné policií, a to z důvodu podezření na rasisticky motivované hudební texty či za rasisticky motivované projevy členů neonacistické scény, jako je hajlování a vykřikování různých hesel odkazujících na neonacistickou scénu (média psala, že neonacisté opěvují árijskou rasu či že Nový rok slavili hajlováním) Články o veřejných neonacistických akcích byly zaměřené na upozornění, že neonacisté se budou účastnit voleb (že extremisté se chtějí zviditelnit před volbami, že extremisté chtějí hlasy, že rasisté jdou do voleb, že extremisté mašírují do europarlamentu). O demonstracích se mluvilo jako o plánovaných, ohlášených, neohlášených, povolených, nepovolených a zakázaných. O demonstracích, pochodech a shromážděních se v roce 2007 psalo v souvislosti se srazem na 17. listopadu, s pochodem okolo židovských památek v Praze, v souvislosti s tzv. spanilými jízdami a s pochodem „za svobodu slova“. V roce 2008 se psalo o daných neonacistických akcích v souvislosti s lednovým pochodem Plzní, s pochodem v Jihlavě, s pochodem na Prvního máje, s pochodem Svitavami a několika dalšími městy. Neonacisté protestovali proti islámu, jezdili hlídkovat do Janova a protestovali „proti pozitivní diskriminaci a policejnímu násilí“. V roce

2009 se opět psalo o pochodu Plzní, poté v Krnově. V Ústí nad Labem se konal „Smuteční pochod za oběti spojeneckého bombardování v Ústí nad Labem“. Dále chtěli neonacisté pochodovat „proti sionismu“. Neonacisté chystali také demonstraci na výročí smrti třetího muže nacistické říše Reinharda Heydricha. Protestovali také proti celorepublikovému policejnímu zátahu na pravicové extremisty. Neonacisté byli uctít památku Anežky Hružové a v Polné se snažili oživit hilsneriádu. V roce 2010 proběhlo několik pochodů a shromáždění například v Praze, Brně, Plzni, Litvínově a ve Svitavách. Neonacisté také jeli protestovat proti Týdnu židovské kultury v Holešově. V tomto roce byla také rozpuštěná Dělnická strana. V roce 2011 se na scéně objevovala Dělnická mládež. Proběhlo pár pochodů v několika městech. Konalo se několik akcí na Šluknovsku. V Jihlavě chtěli neonacisté pochodovat kvůli lidem v Srbsku. Neonacisté zavítali i do Chánova, kde však nezaznamenali větší úspěch. V roce 2012 protestovali v Břeclavi za zmláceného chlapce (později se ukázalo, že ho žádní Romové nezmlátili) a proběhlo opět pár „obvyklých“ akcí.

7.2.2 Termín akce

V této kapitole představím výsledky analýzy článků o neonacistech v tištěných médiích, které se týkají toho, v jakém měsíci bylo o akcích psáno. Na tyto výsledky navážu shrnutím článků o neonacistické akci, která se konala 10. listopadu 2007. Na této akci demonstřuji, kdy média o dané akci začala psát, kolik článků věnovala této akci, než se konala a jaký byl jejich obsah. Kolik článků bylo věnováno dni, kdy se tato akce konala a jakým způsobem o této akci média píší. Dále mne bude zajímat, po jaké časové období se o akci psalo poté, co proběhla.

V Tabulce 11. znázorňuji počet článků o neonacistických akcích, o kterých se psalo v jednotlivých měsících. Relativní četnost se vztahuje na celkový počet článků o neonacistických akcích za období 2007 – 2012.

Tabulka 11. Podíl článků o neonacistických akcích v jednotlivých měsících v letech 2007 – 2012

Měsíc	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Leden	66	8,0
Únor	61	7,4
Březen	82	9,9
Duben	117	14,1
Květen	75	9,0
Červen	74	8,9
Červenec	39	4,7
Srpen	57	6,9
Září	45	5,4
Říjen	59	7,1
Listopad	115	13,9
Prosinec	39	4,7
Celkem	829	100,0

V lednu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 66 (8 %). V únoru byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 61 (7,4 %). V březnu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 82 (9,9 %). V dubnu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 117 (14,1 %). V květnu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 75 (9,0 %). V červnu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 74 (8,9 %). V červenci byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 39 (4,7 %). V srpnu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 57 (6,9 %). V září byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 45 (5,4 %). V říjnu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 59 (7,1 %). V listopadu byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 115 (13,9 %) a v prosinci byl počet článků o neonacistických akcích za celé období 39 (4,7 %). Největší podíl článků o neonacistických akcích za období 2007 – 2012 je v měsíci březnu (dubnu 9,9 %), dubnu (14,1 %), květnu (9,0) a v měsíci listopadu (13,9 %). Procentuální podíl článků na neonacistických akcích se v ostatních měsících nedostal nad 9 %.

Hypotéza 6 zní následovně: Předpokládám, že největší počet článků o neonacistických akcích je v měsících dubnu, květnu, říjnu a listopadu. Tyto měsíce jsou spojené s pravidelnými neonacistickými akcemi (1. máj, květnový pochod k uctění památky soukmenovce Reha, 28. říjen a 17. listopad). Vzhledem k tomu, že neonacistická akce v květnu je datovaná k prvnímu dni v měsíci, předpokládám velké množství článků již v měsíci dubnu. Neonacistická akce v říjnu se koná na konci měsíce, a tak není potřeba uvádět měsíc před tím. Měsíc říjen také pokrývá akci, která se koná v polovině listopadu. Hypotéza se potvrdila částečně. Největší počet článků o neonacistických akcích je v březnu, dubnu, květnu a listopadu.

7.2.2.1 Výročí křišťálové noci dne 10. listopadu 2007

V roce 2007 se konal pochod neonacistů na den výročí křišťálové noci, a to 10. listopadu. Tištěná média zastoupená Mladou frontou DNES a Deníkem Blesk vydala o této akci 57 článků. V následujícím odstavci demonstruji to, v jakém kontextu se o akci psalo, jaké články vyšly před akcí, kolik článků se věnovalo akci samotné a po jakou dobu média o akci psala poté, co proběhla. Tyto informace budu čerpat z titulků jednotlivých článků. První článek o této akci vyšel dne 26. září. Média informovala o tom, že neonacisté chtějí pochodovat židovskou čtvrtí, 4. října média informují o tom, že extremisté tvrdí, že pochod posunuli o týden, tedy na 17. listopadu, 5. října média informují o tom, že extremisté nesmějí do židovské čtvrti, 25. října média informují o tom, že Klaus vyzývá k zastavení pochodu extremistů, 26. října média informují, že pochod neonacistů opět míří k soudu, 27. října média informují, že město Praha zakázalo pochod neonacistů – znovu, 29. října média informují, že neonacisté prý od pochodu neustoupí, 30. října média informují, že neonacisté židovskou čtvrtí neprojdou, 31. října média informují, že neonacisté plánují další pochody, že Praha neonacistům zakázala další pochod, a že se neonacisté nevzdávají, 1. listopadu média informují, že neonacisté chtějí náhradní trasu, ale město neustoupí, 2. listopadu média informují, že neonacisté chtějí jinou trasu a že zažalovali radnici –

zase, 3. listopadu média informují, že soud nepovolil neonacistům pochod přes Hradčany, 5. listopadu média informují, že neonacisté se pochodu nevzdávají a nehodlají ustoupit, 6. listopadu média informují, že Prahou chtějí jít i neonacisté z ciziny, i přesto, že pochod je zakázaný, 7. listopadu média informují, že se proti neonacistům postaví 1400 policistů, 8. listopadu média informují o tom, že v ulicích jsou kupy kamení a neonacisté by je mohli použít k útoku, o tomtéž informují média též 9. listopadu, média také 9. listopadu informují o tom, že policisté hlídají hranice kvůli skinům, a že neonacisté svolali pochod i přes zákaz a chystají se do židovské čtvrti. V den akce 10. listopadu média informují, že na hranicích je klid, že se Josefov chystá na střety v ulicích, média také informují své čtenáře, že se mají vyhnout Josefovu, dále média informují, že se němečtí neonacisté srocují u Chemnitzu, že hranice zpomalí auta neonacistů, že policisté střeží hranice před extremisty, dále média informují své čtenáře aby dnes do Prahy raději nejezdili, média také informují, že šéf policistů říká, že je vše připraveno, že neonacisté zkoušejí co jim všechno projde, že do židovského města se chystají stovky extremistů a že tvrdé jádro míří do Prahy. Dne 12. listopadu média informují o tom, co se dělo 10. listopadu – že se střety radikálů odehrály po celé Praze, že demonstrace ochromila město, o výročí křišťálové noci v Praze, že neonacisté si vzali sekyry a nože a šli na Prahu, média také informovala o tom, kdo se chtěl v Praze prát, že policie zadržela 396 lidí a i mnoho cizinců a poslední článek z 12. října je o kamení, krvi a zatýkání. Dne 13. listopadu se o akci psalo naposled, v souvislosti s tím, že si zloději vzali volno (v Praze), a že radikálové chystají další demonstraci.

Pokusila jsem se ukázat, v jakých souvislostech je o akci psáno. Média věnují velkou pozornost této akci již od 26. září, tj. měsíc a půl před akcí. Za celé toto období před dnem konání akce média spekulují o tom, jestli se akce bude konat nebo ne. I přes zákaz akce městem Praha a soudem, dávají média ve člancích prostor extremistům a informují o tom, že se extremisté i přes zákaz chystají do Prahy. Dále píší o tom, co

by extremisté mohli použít jako munici k útokům. V den akce média varují své čtenáře o tom, že nemají jezdit do Prahy. Článkům o akci samotné předcházelo 47 článků z celkového množství článků 57. O proběhlé akci informují média v 9 člancích. Celé období, ve kterém se o akci psalo, zakončují média článkem ze dne 13. listopadu, kde informují o dalších neonacistických akcích. Je důležité ještě připomenout, že to nemusí být zcela všechny články, které se o dané akci objevily. Některé z článků o tomto pochodu nemusely obsahovat mnou hledaná klíčová slova, mohly se nést v obecné rovině debat o svobodě projevu apod.⁴⁹

7.2.3 Místo akce

V této kapitole představím výsledky analýzy článků o neonacistických akcích v tištěných médiích, které se týkají konkrétních krajů v České republice. Jde především o to, v souvislosti s jakým krajem média nejvíce píší o neonacistických akcích.

Také zde představím výsledky analýzy článků o neonacitech v tištěných médiích, které se týkají neonacistických akcí v zahraničí za přítomnosti neonacistů z České republiky.

V Tabulce 14. znázorňuji počet článků o neonacistických akcích v jednotlivých krajích v letech 2007 – 2012. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacistických akcích za celé období. Zvýrazněné části tabulky zastupují kraje s největším počtem článků o neonacistických akcích.

⁴⁹ Konzultace s vedoucím práce Mgr. Zbyřkem Tarantem, Ph.D. v dubnu 2013

Tabulka 14. Podíl článků o neonacistických akcích v jednotlivých krajích v letech 2007 – 2012

Kraj	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Hlavní město Praha	144	17,4
Jihočeský	24	2,9
Jihomoravský	149	18,0
Karlovarský	9	1,1
Královehradecký	32	3,9
Liberecký	12	1,4
Moravskoslezský	40	4,8
Olomoucký	24	2,9
Pardubický	23	2,8
Plzeňský	105	12,7
Středočeský	30	3,6
Ústecký	143	17,2
Vysočina	30	3,6
Zlínský	23	2,8
Celá ČR	41	4,9
Celkem	829	100,0

V kraji Hlavní město Praha je počet článků o neonacistických akcích za celé období 144 (17,4 %). V Jihočeském kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 24 (2,4 %). V Jihomoravském kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 149 (18 %), a tímto dosahuje Jihomoravský kraj maxima článků o neonacistických akcích za celé období ze všech krajů v České republice. V Karlovarském kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 9 (1,1 %). V Královéhradeckém kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 32 (3,9 %). V Libereckém kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 12 (1,4 %). V Moravskoslezském kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 40 (4,8 %). V Olomouckém kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 24 (2,9 %). V Pardubickém kraji je počet článků o neonacistických

akcích za celé období 23 (2,8 %). V Plzeňském kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 105 (12,7 %). Ve Středočeském kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 30 (3,6 %). V Ústeckém kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 143 (17,2 %). V kraj Vysočina je počet článků o neonacistických akcích za celé období 30 (3,6 %). Ve Zlínském kraji je počet článků o neonacistických akcích za celé období 23 (2,8 %). A články, které nešlo jednoznačně zařadit do konkrétního kraje, jsou zastoupeny počtem 41 (4,9 %) článků. Na prvních pěti místech s největším počtem článků o neonacistických akcích je kraj Jihomoravský (149 článků), kraj Hlavní město Praha (144 článků), kraj Ústecký (143 článků), kraj Plzeňský (105 článků a kraj Moravskoslezský (40 článků).

Hypotéza 7 zní následovně: Předpokládám, že největší počet článků za období 2007 – 2012 je z Ústeckého kraje, Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje, Moravskoslezského kraje a z kraje Hlavní město Praha. Hypotéza se potvrdila.

V Tabulce 15. znázorňuji podíl článků ve vybraných krajích v letech 2007 – 2012. Tyto kraje jsem vybrala během kódování dat, kdy mi přišlo zajímavé, že se píše hodně o Praze, Brně a Plzni v souvislosti s českými státními svátky. Vzhledem k tomu, že nezbyl prostor pro rozkódování jednotlivých měst, využila jsem výsledky z jednotlivých krajů.

Tabulka 15. Podíl článků o neonacistických akcích v jednotlivých letech 2007 – 2012 v kraji Hlavní město Praha, v Jihomoravském kraji a Plzeňském kraji

Rok	Článek (v ks)					
	Hlavní město Praha		Jihomoravský kraj		Plzeňský kraj	
	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%
2007	62	43,1	22	14,8	15	14,3
2008	39	27,1	28	18,8	48	45,7
2009	31	21,5	53	35,6	30	28,6
2010	8	5,6	19	12,8	12	11,4
2011	3	2,1	16	10,7	0	0,0
2012	1	0,7	11	7,4	0	0,0
Celkem	144	100,0	149	100,0	105	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 62, v Jihomoravském kraji 22 a v Plzeňském kraji 15. V roce 2008 byl počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 39, v Jihomoravském kraji 28 a v Plzeňském kraji 48. V roce 2009 byl počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 31, v Jihomoravském kraji 53 a v Plzeňském kraji 30. V roce 2010 byl počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 8, v Jihomoravském kraji 19 a v Plzeňském kraji 12. V roce 2011 byl počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 3, v Jihomoravském kraji 16 a v Plzeňském kraji 0. V roce 2012 byl počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 1, v Jihomoravském kraji 11 a v Plzeňském kraji 0.

V Tabulce 16. znázorňují počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha, v Jihočeském kraji a Plzeňském kraji v letech 2007-2012. Jde především o města, která jsou s těmito kraji spojená – Praha, Brno a Plzeň. Při větších akcích, které se každoročně opakují, jsou tato města vyhledávaným cílem neonacistů.

Tabulka 16. Podíl článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha, v Jihomoravském kraji a Plzeňském kraji v letech 2007 – 2012

Měsíc	Článek (v ks)											
	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
Hlavní město Praha	62	62,6	39	33,9	31	27,2	8	20,5	3	15,8	1	8,3
Jihomoravský	22	22,2	28	24,3	53	46,5	19	48,7	16	84,2	11	91,7
Plzeňský	15	15,2	48	41,7	30	26,3	12	30,8	0	0,0	0	0,0
Celkem	99	100,0	115	100,0	114	100,0	39	100,0	19	100,0	12	100,0

V roce 2007 je počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 62 (62,6 %), v Jihomoravském kraji 22 (22,2 %) a v Plzeňském kraji 15 (15,2 %). V roce 2008 je počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 39 (33,9 %), v Jihomoravském kraji 28 (24,3 %) a v Plzeňském kraji 48 (41,7 %). V roce 2009 je počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město

Praha 31 (27,2 %), v Jihomoravském kraji 53 (46,5 %) a v Plzeňském kraji 30 (26,3 %). V roce 2010 je počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 8 (20,5 %), v Jihomoravském kraji 19 (48,7 %) a v Plzeňském kraji 12 (30,8 %). V roce 2011 je počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 3 (15,8 %), v Jihomoravském kraji 16 (84,2 %) a v Plzeňském kraji 0 (0,0 %). V roce 2012 je počet článků o neonacistických akcích v kraji Hlavní město Praha 1 (8,3 %), v Jihomoravském kraji 11 (91,7 %) a v Plzeňském kraji 0 (0,0 %). Největší podíl na celkovém počtu článků o neonacistických akcích v roce 2007 má kraj Hlavní město Praha (62,6 %), v roce 2008 to je Plzeňský kraj (41,7 %), v roce 2009 to je Jihomoravský kraj (46,5 %), v roce 2010 to je Jihomoravský kraj (48,7 %), v roce 2011 to je Jihomoravský kraj (84,2) a v roce 2012 to je Jihomoravský kraj (91,7 %).

Hypotéza 8 zní následovně: Vysoký počet článků o neonacistických akcích v konkrétním kraji za dané období vyloučí vysoký počet článků o neonacistických akcích v krajích ostatních za dané období. V tomto případě půjde o kraj Hlavní město Praha, Jihomoravský kraj a Plzeňský kraj. V těchto krajích navštěvují neonacisté města jako je Praha, Brno a Plzeň. Předpokládám, že neonacistické akce se v těchto krajích budou v jednotlivých letech střídat. Hypotéza se potvrdila. Za celé zkoumané období 2007 – 2012 měl Jihomoravský kraj největší podíl na počtu článků v médiích, které psaly o neonacistických akcích, a to v roce 2009, 2010, 2011 a 2012.

V Tabulce 17. a 18. znázorňuji počet článků o neonacistických akcích, které se objevily v souvislosti s aktivitou českých neonacistů v zahraničí. Z počtu 3 029 článků o neonacitech se o akcích v zahraničí psalo ve 23 člancích. V tabulkách jsou uvedené počty článků o neonacistických akcích v zahraničí – v Německu, Maďarsku a na Slovensku. O neonacitech se psalo v souvislosti s akcemi v Německu a Maďarsku, a tak jsem předpokládala, že se články o neonacistických akcích v rámci těchto zemí objeví. Slovensko jsem zařadila poté, co to byla jediná země, o které média informovala v rámci neonacistických akcí

v zahraničí, kde se účastnili i čeští neonacisté. Relativní četnost v Tabulce 17. se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacistických akcích v zahraničí, kterých se účastnili čeští neonacisté v letech 2007 – 2012. Relativní četnost v Tabulce 18. se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacistických akcích v zahraničí, kterých se účastnili i čeští neonacisté v letech 2007 – 2012 dle jednotlivých zemí.

Tabulka 17. Podíl článků o neonacistických akcích v zahraničí v letech 2007 – 2012

Rok	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
2007	0	0,0
2008	4	17,4
2009	2	8,7
2010	6	26,1
2011	6	26,1
2012	5	21,7
Celkem	23	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích v zahraničí, kterých se účastnili i čeští neonacisté, 0 (0,0 %). V roce 2008 to byly 4 (17,4) články, v roce 2009 to byly 2 (8,7 %) články, v roce 2010 to bylo 6 (26,1) článků, v roce 2011 to bylo 6 (26,1 %) článků a v roce 2012 to bylo 5 (21,7 %) článků. Největší počet článků o neonacistických akcích v zahraničí, kterých se účastnili i čeští neonacisté, byl v roce 2009 a 2010 a nejmenší počet v roce 2007.

Hypotéza 9 zní následovně: V roce 2010 bude počet článků o českých neonacitech na zahraničních akcích větší než v roce 2009. Vycházím z toho, že česká média v roce 2009 reflektují situaci v České republice, kde vrcholí akce na neonacistické scéně a méně se věnují zahraničním akcím. A naopak, vzhledem k tzv. útlumu na neonacistické scéně v r. 2010 se média soustředí více na zahraničí. Hypotéza se potvrdila částečně. Největší počet článků byl v roce 2010 a 2011 a nejmenší počet článků byl v roce 2007.

Tabulka 18. Podíl článků o neonacistických akcích v zahraničí v letech 2007 – 2012 dle územního rozdělení

Rok	Článek (v ks)					
	Německo		Maďarsko		Slovensko	
	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%
2007	0	0,0	0	0,0	0	0,0
2008	3	13,6	0	0,0	1	100,0
2009	2	9,1	0	0,0	0	0,0
2010	6	27,3	0	0,0	0	0,0
2011	6	27,3	0	0,0	0	0,0
2012	5	22,7	0	0,0	0	0,0
Celkem	22	100,0	0	0,0	1	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích v zahraničí, kterých se účastnili i čeští neonacisté, v kategorii Německo 0 (0,0 %) článků, v roce 2008 to byly 3 (13,6 %) články, v roce 2009 to byly 2 (9,1 %) články, v roce 2010 to bylo 6 (27,3 %) článků, v roce 2011 to bylo 6 (27,3 %) článků a v roce 2012 to bylo 5 (22,7 %) článků. Počet článků o neonacistických akcích v zahraničí, kterých se účastnili i čeští neonacisté, v kategorii Maďarsko činil 0 článků za celé období 2007 – 2012. V kategorii Slovensko, byl počet článků o neonacistických akcích v zahraničí, kterých se účastnili i čeští neonacisté, za celé období 2007 – 2012 téměř 0. Mimo roku 2008, kde se vyskytl jeden článek.

7.2.4 Symboly

V této kapitole představím výsledky analýzy článků o neonacistických akcích v tištěných médiích v letech 2007 – 2012, které se vztahují k neonacistické symbolice. Jak často se ve člancích objevuje to, jakým způsobem jsou neonacisté slyšet a jakým způsobem jsou vidět. V rámci toho, jakým způsobem jsou neonacisté slyšet, jde o různá neonacistická hesla a výroky, které byly proneseny na neonacistických akcích. V rámci toho, jakým způsobem jsou neonacisté vidět, jde o různá tetování, výšivky, potisky, gesta a barevné odkazy, které souvisejí s neonacistickou

scénou. Proměnné byly vyhledány ve člancích, které se týkaly přímého popisu dne, ve kterém se akce konaly. V závěru této kapitoly představím některá hesla, které se na akcích vyskytovala.

V Tabulce 16. znázorňuji počet článků o neonacistických akcích, ve kterých se vyskytovala různá hesla, gesta a znaky v letech 2007 – 2012.

Tabulka 16. Podíl článků o neonacistických akcích v letech 2007 – 2012 dle jednotlivých verbálních a neverbálních projevů

Rok	Článek (v ks)					
	Hesla		Gesta		Znaky	
	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%
2007	15	20,0	2	9,5	4	40,0
2008	18	24,0	8	38,1	0	0,0
2009	23	30,7	7	33,3	2	20,0
2010	7	9,3	3	14,3	3	30,0
2011	6	8,0	0	0,0	0	0,0
2012	6	8,0	1	4,8	1	10,0
Celkem	75	100,0	21	100,0	10	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích zastoupen následovně: hesla 15 článků, gesta 2 články a znaky 4 články. V roce 2008 byl počet článků o neonacistických akcích zastoupen následovně: hesla 18 článků, gesta 8 článků a znaky 0 článků. V roce 2009 byl počet článků o neonacistických akcích zastoupen následovně: hesla 23 článků, gesta 7 článků a znaky 2 články. V roce 2010 byl počet článků o neonacistických akcích zastoupen následovně: hesla 7 článků, gesta 3 články a znaky 3 články. V roce 2011 byl počet článků o neonacistických akcích zastoupen následovně: hesla 6 článků, gesta 0 článků, znaky 0 článků. V roce 2012 byl počet článků o neonacistických akcích zastoupen následovně: hesla 6 článků, gesta 1 článek a znaky 1 článek. Nejvíce článků o neonacistických akcích za období 2007 – 2012 bylo v kategorii hesla 75 (70,8 %) a tzn., že za celé zkoumané období byli neonacisté ve vybraných tištěných médiích prezentováni nejvíce skrze hesla, poté gesta a znaky.

Pro lepší přehlednost uvádím ještě Tabulku 17, ve které znázorňuji počet článků o neonacistických akcích v jednotlivých kategoriích v letech 2007 – 2012.

Tabulka 17. Podíl článků o neonacistických akcích dle jednotlivých verbálních a neverbálních projevů v letech 2007 – 2012

Symboly	Článků (v ks)											
	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
Hesla	15	71,4	18	69,2	23	71,9	7	53,8	6	100,0	6	75,0
Gesta	2	9,5	8	30,8	7	21,9	3	23,1	0	0,0	1	12,5
Znaky	4	19,0	0	0,0	2	6,3	3	23,1	0	0,0	1	12,5
Celkem	21	100,0	26	100,0	32	100,0	13	100,0	6	100,0	8	100,0

V jednotlivých letech 2007 – 2012 je největší podíl počtu článků o neonacistických akcích v kategorii Hesla. I v této tabulce byly neonacisté ve vybraných tištěných médiích za celé období 2007 – 2012 prezentováni nejvíce skrze hesla, poté gesta a znaky.

Hypotéza 10 zní následovně: Předpokládám, že neonacisté během zkoumaného období 2007 – 2012 budou více slyšet než vidět. Tzn., že vybrané deníky budou publikovat více článků, ve kterých se objevuje to, co neonacisté řekli a méně článků, ve kterých se objevuje to, co neonacisté udělali (hajlování) a to, co mají na sobě (oblečení, tetování, nášivky). Hypotéza se potvrdila.

V této části kapitoly bych ráda ukázala, jaká hesla či výroky se dle médií na neonacistických akcích objevovaly. Na neonacistických akcích se objevovala tato hesla či výroky: "Svobodu, svobodu!", "Nic než národ!" nebo "Multi-kulti nechceme!", "Skinhead! Skinhead!", "Hlásíme se k odkazu husitství. Husity pojmáme jako bojovníky za českou národní věc", „Jsme s vámi. Za čistý Janov!“, "Myšlení silou nezměníte", "Požadujeme vystoupení z Evropské unie, odmítáme členství v NATO a chceme přímou volbu prezidenta", „Cikáni do práce“, „Čechy Čechům" nebo „Nic než národ", „Nacionalismus místo globalizace a www.odpor.org", „Tlupy

cikánských kriminálních potulujících se ulicemi města nahánějí strach všem slušným Čechům", „Židi do plynu!", „Nic než národ!" - „Jsme jedni z posledních, kdo se snaží udržet národní identitu", „USA, Izrael, táhněte do pekel", „Chceme dosáhnout toho, aby tato komunita dodržovala české zákony", "Kdo zná pravdu, ten už ví, Pechanec je nevinný", „Chceme upozornit na špatné poměry, které tu od revoluce panují. Korupce, klientelismus a problémy s imigranty" a „Stop černému rasismu".

7.2.5 Meziskupinové relace

V této kapitole představím výsledky analýzy článků o neonacistických akcích, které se týkají meziskupinových relací. Sleduji zde především skupinu levicových extremistů, Romů a Policie. V kategorii ostatní se objevují různé skupiny jako neziskové organizace, různé spolky, Židé, Vietnamci, atd. Z 829 článků o neonacistických akcích jsem použila 530 článků.

V Tabulce 18. znázorňuji počet článků o neonacistických akcích dle jednotlivých relačních skupin v období 2007 – 2012. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacistických akcích.

Tabulka 18. Podíl článků o neonacistických akcích v daných relačních skupinách v letech 2007 – 2012

Skupina	Článek (v ks)	
	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Levicoví extremisté	79	14,9
Romové	69	13,0
Policie	328	61,9
Ostatní	54	10,2
Celkem	530	100,0

V období 2007 – 2012 byl počet článků o neonacistických akcích, ve kterých se objevovala kategorie Levicoví extremisté 79 (14,9 %). V kategorii Romové to bylo 69 (13 %) článků, v kategorii Policie to bylo 328 (61,9 %) článků a v kategorii Ostatní to bylo 54 (10,2 %) článků.

Nejčastěji je psáno o neonacistech ve vybraném vzorku médií v souvislosti s policií, po té s levicovými extremisty a s Romy.

Hypotéza 11 zní následovně: Předpokládám, že v průběhu zkoumaného období 2007 – 2012 jsou policisté nejsilnější skupinou, která je s neonacisty v relačním vztahu. Druhou nejpočetnější skupinou jsou levicoví extremisté. Hypotéza se potvrdila.

V Tabulce 19. znázorňuji počet článků o neonacistických akcích, ve kterých se psalo o levicových extremistech, Romech, polici a ostatních skupinách. Relativní četnost se vztahuje k celkovému počtu článků o neonacistických akcích v jednotlivých relačních skupinách v letech 2007 – 2012.

Tabulka 19. Podíl článků o neonacistických akcích v letech 2007 – 2012 dle jednotlivých relačních skupin

Rok	Článek (v ks)							
	Levicoví extremisté		Romové		Policie		Ostatní	
	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%	Absolutní četnost	%
2007	28	35,4	9	13,0	72	22,0	7	13,0
2008	21	26,6	13	18,8	85	25,9	23	42,6
2009	14	17,7	30	43,5	101	30,8	14	25,9
2010	5	6,3	2	2,9	32	9,8	1	1,9
2011	9	11,4	12	17,4	22	6,7	5	9,3
2012	2	2,5	3	4,3	16	4,9	4	7,4
Celkem	79	100,0	69	100,0	328	100,0	54	100,0

V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích v kategorii Levicoví extremisté 28 (35,4 %), v roce 2008 to bylo 21 (26,6 %) článků, v roce 2009 to bylo 14 (17,7 %) článků, v roce 2010 to bylo 5 (6,3 %) článků, v roce 2011 to bylo 9 (11,4 %) článků a v roce 2012 to byly 2 (2,5 %) článků. V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích v kategorii Romové 9 (13 %), v roce 2008 to bylo 13 (18,8 %) článků, v roce 2009 to bylo 30 (43,5 %) článků, v roce 2010 to byly 2 (2,9 %) články, v roce 2011 to bylo 12 (17,4 %) článků a v roce 2012 to byly

3 (4,3 %) články. V roce 2007 byl počet článků o neonacistických akcích v kategorii Policie 72 (22,0 %), v roce 2008 to bylo 85 (25,9 %) článků, v roce 2009 to bylo 101 (30,8 %) článků, v roce 2010 to bylo 32 (9,8 %) článků, v roce 2011 to bylo 22 (6,7 %) článků a v roce 2012 to bylo 16 (4,9 %) článků. Počet článků o neonacistických akcích v kategorii Ostatní byl za celé období 2007 – 2012 zastoupen počtem 54 článků, které dosahovaly největšího podílu v roce 2008 (42,6 %).

Hypotéza 12 zní následovně: V kategorii Policie se v meziročním srovnání objeví nejvíce článků o neonacistických akcích, kde se neonacisté dostávají do relačního vztahu s policií, za rok 2009, zatímco v roce 2010 jich bude nejméně v porovnání s ostatními sledovanými roky. Rok 2009 je rokem, kdy vrcholí množství akcí na neonacistické scéně a rok 2010 je rokem, kdy je zaznamenán útlum množství akcí na neonacistické scéně. Hypotéza se potvrdila částečně. Nejvíce článků bylo sice v roce 2009 (101 /30,8 %/ článků), ale nejméně článků bylo v roce 2012 (16 /4,9 %/ článků).

Hypotéza 13 zní následovně: V kategorii Romové bude v porovnání s ostatními sledovanými roky nejvíce článků o neonacistických akcích, kde se neonacisté dostávají do relačního vztahu s Romy, v letech 2008 a 2009. V souvislosti s Janovem, kde se konaly rozsáhlé demonstrace v roce 2008, a v souvislosti se žhářským útokem ve Vítkově v roce 2009. Hypotéza se potvrdila.

Hypotéza 14 zní následovně: V kategorii Levicoví extremisté bude v porovnání s ostatními sledovanými roky nejvíce článků o neonacistických akcích, kde se neonacisté dostávají do relačního vztahu s levicovými extremisty, v roce 2008. Rok 2008 je spojen se smrtí Jana Kučery. Hypotéza se nepotvrdila. Nejvíce článků bylo v roce 2007 (28 /35,4 %/ článků).

7.3 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK A HYPOTÉZ

Výzkumné otázky zní následovně: *V jakých souvislostech média nejvíce píší o neonacistických akcích v současné době? Jaký je výsledný obraz neonacistických akcí v denících Blesk a MF DNES v letech 2007 – 2012? Dochází k proměně obrazu neonacistických akcí v průběhu těchto let? Kolik prostoru věnují vybraná média tématům spjatým s neonacistickou scénou?*

V první části analýzy jsem zkoumala množství článků, které se věnují neonacistické scéně a neonacistickým akcím. Prostor, který média věnují tématu neonacismu obecně, nepřekračuje 0,5 % (Tabulka 1.) z celkového počtu článků, které za období 2007 – 2012 vyšly ve všech celostátních tištěných médiích. Na každých 1000 článků připadá 5 článků s tematikou neonacismu. V rámci neonacistické scény, můžeme sledovat tzv. sinusoidní vývoj této scény, tedy různou intenzitu aktivit neonacistů v jednotlivých letech. Aktivity spojené s neonacistickou scénou vrcholily v roce 2009. Mediální zájem byl ve vybraném vzorku médií největší v roce 2009 (Tabulka 4.). Pokusila jsem se sledovat tento trend odděleně v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk (Tabulka 6.). Deník Blesk se lišil počtem článků o neonacitech ve všech letech. Předpokládala jsem, že nejméně článků o neonacitech bude v roce 2010, kdy oproti roku 2009 zažívá neonacistická scéna útlum. Tento předpoklad se mi nepotvrdil. Článků bylo podstatně méně, ale ještě menšího počtu článků dosáhl rok 2012. Lze předpokládat, že v případě nárůstu neonacistických aktivit bude počet článků opět narůstat, neboť se prokázalo, že mediální zájem do jisté míry kopíruje intenzitu neonacistických aktivit.

Ve druhé části analýzy jsem zkoumala jednotlivé kategorie, které se vztahují k neonacistickým akcím. Tato část analýzy je zastoupena podílem 27,4 % z celkového množství článků o neonacitech, které se vyskytly v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk. V souvislosti s typem akce se nejvíce psalo o veřejných neonacistických akcích (Tabulka 9.), které byly většinou zastoupeny demonstracemi (pochody, shromážděními,

atd.). Okrajově byly zmíněné soukromé akce, které jsou zastoupeny koncerty (oslavami). Celkově byl největší počet veřejných akcí zaznamenán opět v roce 2009 (Tabulka 8.), kdy vrcholilo množství aktivit spojených s neonacistickou scénou. V rámci jednotlivých typů akcí byly nejméně zastoupeny koncerty a oslavy a nejvíce demonstrace, pochody a shromáždění (Tabulka 10.) Poměr článků o veřejných a soukromých akcích je zřejmý, a to z důvodu toho, že média se o soukromých akcích často ani nedozví.

V souvislosti s politicky angažovanými akcemi, můžeme pozorovat velký nárůst článků v roce 2009, který směrem k roku 2012 rapidně klesá, i přesto, že se DSSS v roce 2010 účastnila několika volebních klání. (Tabulka 10.). Média tedy více pozornosti věnují neonacistickým akcím, které na veřejnost působí provokativně (demonstrace, atd.), než veřejným akcím, které jsou spojené s politickou agitací. Neonacistická scéna byla v roce 2009 také spojována s nárůstem fyzických a slovních útoků, a to se projevilo i v mediálním obsahu článků o neonacistické scéně, kdy největší počet článků o neonacistických útocích byl v roce 2009 (Tabulka 10.). Rok 2009 je ještě navíc spojen s kauzou žhářů ve Vítkově. Zdá se tedy, že média nejvíce píší o neonacistických útocích v roce, ve kterém také vrcholí množství veřejných neonacistických akcí.

V souvislosti s termínem akce jsem sledovala podíl článků o neonacistických akcích v jednotlivých měsících. Největší podíl článků o neonacistických akcích v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk byl v březnu, dubnu, květnu a listopadu a nejmenší podíl článků o neonacistických akcích v Mladé frontě DNES a Deníku Blesk byl v červenci a prosinci (Tabulka 11.) Média tedy v souvislosti s neonacistickými akcemi nejméně píší v měsíci červenci a prosinci a nejvíce v březnu, dubnu, květnu a listopadu. Předpokládala jsem takový mediální zájem i o neonacistické akce pořádané na 28. října, to se nepotvrdilo. V rámci této kapitoly jsem sledovala mediální zájem o den, kdy bylo výročí křišťálové noci – 10. listopadu 2007. Na tento den svolali neonacisté pochod židovskou čtvrtí. Média o této události informovala již

od 26. září 2007 do 12. listopadu 2007. Celkové množství článků k této události bylo 57, z toho 9 článků se věnovalo tomu, jak akce vypadala a ve 47 člancích média uváděla informace typu: neonacisté budou pochodovat, neonacistický pochod je zakázán, neonacisté i přesto budou pochodovat, na neonacisty se připravují policisté, neonacisté můžou jako munici použít kamení na ulicích a nejezděte do Prahy, protože neonacisté budou pochodovat (kapitola 7.2.2.1). Jeden článek jen informoval, že tato akce je za námi a neonacisté chystají další demonstrace. Média tímto přístupem zapadají do teorie morální paniky, jejíž jednou charakteristikou je také to, že média podávají informace, které nabývají povahy kampaně (Volek 2000: 97-113) V souvislosti s místem akce se nejvíce článků za celé období vyskytovalo v kraji Hlavní město Praha, Jihomoravském kraji, Plzeňském kraji a Ústeckém kraji. V těchto krajích dosahoval počet článků více než 100 (Tabulka 14.) Čtvrtým krajem s největším počtem článků byl kraj Moravskoslezský. Zde dosahoval počet článků za celé období 40 (Tabulka 14.). Se zaměřením na město Praha, Plzeň a Brno (kraj Hlavní město Praha, Plzeňský kraj a Jihomoravský kraj) vyšlo, že v jednotlivých letech výrazněji převyšoval počet článků vždy v jednom z krajů (Tabulka 16.). V roce 2007 to byl kraj Hlavní město Praha (62,6 %), v roce 2008 to byl Plzeňský kraj (41,7 %), v roce 2009 to byl Jihomoravský kraj (46,5 %), v roce 2010 to byl Jihomoravský kraj (48,7 %), v roce 2011 to byl Jihomoravský kraj (84,2 %) a v roce 2012 to byl opět Jihomoravský kraj (91,7 %). V posledních letech se tedy mediální pozornost soustředí na Jihomoravský kraj, se kterým je spojeno jedno z největších měst v České republice, a to Brno. Počet článků, kde se mluvilo o české neonacistické scéně v souvislosti se zahraničními akcemi, byl marginální (Tabulka 17.). Z celkového počtu 3 029 článků o neonacitech ve vybraných denících, bylo o českých neonacitech ve spojení se zahraničními akcemi publikováno 23 článků v letech 2007 – 2012. Nejvíce článků se začalo objevovat v roce 2010 a 2011. V souvislosti s konkrétní zemí, ve které se akce konaly, je nejvíce zastoupeno Německo. O akcích u slovenských sousedů je ve vybraném vzorku tištěných médií psáno minimálně a o akcích v Maďarsku vůbec.

Opět se tu opakuje to, že počet článků o neonacistických akcích v zahraničí je malý, protože se tam přesunuly především soukromé akce českých neonacistů a ty jsou mediálně těžko pozorovatelné.

V souvislosti s typem symbolů, o kterých média píší v rámci neonacistických akcí, jsou nejvíce zastoupená hesla, tedy výroky, které se na akcích objevily a média o nich napsala (Tabulka 17.). Tento jev jsem zkoumala na počtu článků o neonacistických akcích, které se týkaly přímo akce samotné, které psaly o tom, jak akce probíhala. Počet článků, ve kterých se hesla objevovala, se zvyšoval směrem k roku 2009 a poté klesal (Tabulka 16.). Gesto jako je hajlování bylo zastoupeno marginálně a stejně tak znaky, o kterých média psala (Tabulka 17.). Média tedy nejvíce psala v souvislosti se symboly o heslech, které neonacisté pronesli. To, jak neonacisté vypadali, se stalo okrajovým. Pravděpodobně z důvodu toho, že sami neonacisté se snaží, aby okatě neprovokovali na veřejnosti nebo proto, že média k popisu vzhledu používají spíše fotografie než text.

V souvislosti s meziskupinovými relacemi (Tabulka 18.) psala nejčastěji média o policistech (61,9 %). Druhou skupinou s nejčastějším počtem článků se stali levicoví extremisté, poté Romové a 10,2 % patřilo skupině Ostatní, kam spadaly různé společnosti a sdružení (např. sdružení Tolerance a občanská společnost, Liga proti antisemitismu, židovské organizace), ale také experti na extremismus Miroslav Mareš a Ondřej Cakl, o neonacitech se také mluvilo ve spojitosti s armádou, a to hlavně v roce 2008 a 2009, dále ve spojitosti s osobami ze světa show businessu – zpěvačkou Tonyou Graves (kvůli barvě její pleti), hercem Karlem Rodenem (za roli ve filmu) a zpěvákem Benem Cristovaem (též kvůli barvě jeho pleti). V neposlední řadě se v relačním vztahu s neonacisty objevovali homosexuálové, politici a občané, kteří se účastnili protidemonstrací. V roce 2007 se nejvíce psalo v souvislosti s neonacistickými akcemi o levicových extremistech. V roce 2009 se nejvíce psalo v souvislosti s neonacistickými akcemi o policistech a o Romech (Tabulka 19.). Levicoví extremisté jsou často považováni za

přední opoziční skupinu vůči neonacistům, tento jev v médiích během zkoumaného období upadá. Média začínají v průběhu let 2007 – 2012 věnovat větší pozornost Romům.

Během analýzy výše uvedených dat jsem také narazila na různá pojmosloví, pomocí kterých se o krajní pravici v médiích mluvilo. Zde je jejich výčet: pravicový radikál, pravicový extremist, ultrapravičáci, skinhead, neonacisté, náckové, „popírači holocaustu“, antisemité, neofašisté, skini, nacionalisté, rasisté, pravičáci, ultrapravičáci, holohlavý mladíci, fašisté, hnědé zlo, plešatci, holohlavá „spořádaná mládež“, nacisté, holé lebky a holé hlavy. Na začátku období 2007 – 2012 se média (MF DNES, Deník Blesk) o krajní pravici vyjadřovala spíše skrze pojmy jako radikální extremisté, pravicový extremisté. Ke konci tohoto období se nejvíce užíval pojem neonacisté. Během celého období média používají pojem skinhead a útržkovitě i pojem holé hlavy. Pojem nacionalisté je používán marginálně.

8 ZÁVĚR A DISKUZE

Ve své diplomové práci jsem se pokusila pomocí kvantitativní obsahové analýzy reprezentovat obraz české neonacistické scény v tištěných médiích. Ten jsem sledovala skrze neonacistické akce, které se konaly v České republice během let 2007 – 2012. Ve sledovaném období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2012 bylo ve vybraných českých celostátních tištěných denících otištěno 829 článků o neonacistických akcích. Média nejvíce informovala o neonacistických akcích veřejného typu demonstrace, pochody a shromáždění. Politicky zaměřeným veřejným neonacistickým akcím tolik pozornosti věnováno nebylo. Charvát (2011) upozorňuje na to, že neonacisté získávají mediální pozornost právě skrze provokaci. Věřím, že právě typ akcí jako jsou demonstrace atp., jsou typem takové provokace. Média by měla více kriticky přistupovat k tomu, o čem píší. Je to také odraz bulvarizace deníků v současné době, honba za senzací, která opomíjí objektivitu zpráv. Neonacisté vzbuzují v lidech strach nejen svými shromážděními, ale i útoky, které v posledních letech pozorujeme. Média by neměla „přiživovat“ jejich image skrze mediální kampaně, zaměřující se právě na neonacistické akce typu demonstrace. Ve většině článků o demonstracích atd. se psalo o policistech. Policisté jako zástupci zákona jsou přítomni prakticky při každé veřejné neonacistické akci. V rámci meziskupinových relací přesunula média v průběhu zkoumaného období svou pozornost od levicových extremistů k Romům.

Pokud jde o prostor, který média věnují neonacistickým akcím, je tento prostor dost nevyvážený. U neonacistické akce 10. listopadu 2007 se přibližně 80 % článků věnovalo časovému období před akcí, a tak to vypadá, že média poskytovala neonacistům prostor pro propagaci jejich akce. Pouze přibližně 20 % článků se věnovalo akci samotné. Média by měla více kriticky reflektovat to, o čem by měla psát a o čem ne. Pokud média udrží trend poskytování takového prostoru neonacistickým akcím, mohlo by to mít negativní účinek na širokou veřejnost ve formě tzv. morální paniky.

Jsem si vědoma, že kvantitativní obsahová analýza má své hranice. Výsledky nám neodpoví na otázku Proč?, avšak dílčí části tohoto výzkumu mohou být výchozím bodem pro další zkoumání neonacistické scény. Tato práce by mohla být podnětem pro bližší zkoumání toho, jak se neonacistické akce formují. K tomu je zapotřebí zkoumat především obsahy neonacistických stránek a také různých informačních kanálů státních institucí v České republice. V rámci tištěných médií by bylo zajímavé zkoumat neonacistickou scénu, skrze antropologický terénní výzkum v redakcích jednotlivých deníků, kde vznikají články o daném tématu.

Neonacistická scéna se neustále proměňuje, a tak je za potřebí aby data, která se k ní vztahují, byla neustále aktualizována. Tištěná média jako společensky-komunikační prostředek, by měla věnovat větší pozornost mediálnímu obrazu neonacistické scény, a to především v rámci spolupráce s odborníky, kteří jsou schopni uvést získané informace do širších souvislostí. Přesto, že mediální skutečnost je ovlivněna jak vlastníky médií, tak i lidmi, kteří články píšou, měli by se média v rámci takto závažných témat snažit o co největší objektivitu, a proces bulvarizace přenechat méně závažným tématům.

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURA A PRAMENŮ

Články z českých tištěných médií publikované v obdobích 1. 1. 2007 – 31. 12. 2012 a vyhledané pomocí mediální databáze Anopress (<<http://www.anopress.cz/web/pages/main/hp.aspx>>). K analýze jsem využila články z těchto deníků: Mladá fronta DNES a Deník Blesk.

TARANT, Z. 2012 – 2013. Vedoucí práce. Konzultace.

BASTL, M., MAREŠ, M., SMOLÍK, J., VEJVODOVÁ, P. 2011. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada publishing a. s.

BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. 2011. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada.

BERGER, P., LUCKMANN, T. 1999. *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

BERNARD, H. R. 1995. *Research methods in anthropology. Qualitative and Quantitative Approaches*. USA: AltaMira Press.

BLAILOVÁ, A. 2010. *Analýza mediální prezentace pravicových extremistů v českém tisku během období 1996 – 2009*. [bakalářská práce]. Vedoucí práce T. Hirt. Plzeň: ZČU, Fakulta filozofická.

COHEN, S. 1972. *Folk devils and moral panics*. London: Mac Gibbon and Kee.

ČELOVSKÝ, B. 2001. *Konec českého tisku? V Šenově u Ostravy*: Tilia.

HEJNAL, O. 2012. „*Nacionalismus, multikulturalismus, sociální vyloučení a 'sociálně nepřizpůsobiví'*“: Analýza dominantně politického diskursu v České republice (2006-2011).“ **AntropoWebzin** (2):47-66.

HEJNAL, O., LUPTÁK, L. 2013. „*Využitie CAQDAS pri výskume sekuritizácie a desekuritizácie*.“ Pp. 232-239 in **Bezpečnostné fórum*

2013. Zborník vedeckých prác*, edited by Jaroslav Ušiak, Jana Lasicová, and Dávid Kollár. Banská Bystrica: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici.

HOMOLÁČ, J., KARHANOVÁ, K., NEKVAPIL, J. 2003. *Obráz Romů v středoevropských masmédiích po roce 1989*. Brno: Doplněk.

CHARVÁT, J. 2007. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál.

CHARVÁT, J. 2011. *Média versus krajní pravice*. Pp. 48-55 In: *Násilí z nenávisti, rasismus a média – Jak nepsat černobíle o barevném světě*, editor Klára Kalibová. 2011. Praha: In IUSTITIA, o. s.

CHMELÍK, J. 2012. *Extremismus*. Plzeň: Aleš Čeněk.

CHMELÍK, J. 2000. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha: Armex.

JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. 2009. *Masová média*. Praha: Portál s. r. o.

JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. 2007. *Média a společnost*. Praha: Portál s. r. o.

JIRKŮ, K. 2010. *Analýza mediální reprezentace Romů v denním tisku*. [bakalářská práce]. Vedoucí práce: L. Jakoubková Budilová. Plzeň: ZČU, Fakulta filozofická.

KALAMÁR, Š., SVOBODA, I., SUNARDI, T., VOPRŠAL, P. 2011. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava: KEY Publishing s. r. o.

KRIPPENDORFF, K. 2004. *Content analysis. An Introduction to Its Methodology*. USA: Sage Publications, Inc.

LEBEDA, D., GABAĽOVÁ, D. *Symbolika extremistických hnutí*. Přístupné na <http://aktivni-obcanstvi.cz/docs/extremisticka-symbolika.pdf>. Stáhnuto dne 21. 4. 2013.

LOUČKOVÁ, I. 2010. *Integrovaný přístup v sociálně vědním výzkumu*. Praha: Sociologické nakladatelství.

MAREŠ, M. 2000. *Pravicový extremismus a romská menšina v České republice*. Pp 94-124. In *Národnostní politika v postkomunistických zemích*. 1. vyd. 2000. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity.

MAREŠ, M. 2003. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, Barrister a Principal.

MAREŠ, M. 2006. *Symbole používané extremisty na území ČR v současnosti: manuál pro Policii ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra.

McQUAIL, D. 1999. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: portál s. r. o.

OSVALDOVÁ, B. 1999. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. Praha: Libri.

OSVALDOVÁ, B. 2005. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum.

SCHULZ, W.; HAGEN, L.; SCHERER, H.; REIFOVÁ, I. 2011. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum.

SMOLÍK, J., VEJVODOVÁ, P. 2012. *Vybrané techniky sběru dat v prostředí krajní pravice*. Přístupné na <<http://www.rexter.cz/vybrane-techniky-sberu-dat-v-prostredi-krajni-pravice/2012/05/04/>>.

STRAUSS, A. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení podané ruce.

TARANT, Z. 2013. *Nová témata, stará schémata – aktuální trendy v antisemitismu české krajní pravice*. Pp. 1-16 In: *Poslové nenávisti*. Charvát, J. a kol. UJEP v Ústí nad Labem 2013. Ke dni 24. 4. 2013 v tisku.

TOUŠEK, L. 2012: „*Vybrané aspekty metodologie aplikované antropologie.*“ In: *Vybrané kapitoly z aplikované sociální antropologie.* Tomáš Hirt (a kol.). Západočeské univerzita v Plzni. 2012

TRAMPOTA, T. 2006. *Zpravodajství.* Praha: Portál s. r. o.

TRAMPOTA, T. - VOJTĚCHOVSKÁ, M. 2010. *Metody výzkumu v médiích.* Praha: Portál.

VERNER, P. 2010. *Zpravodajství a publicistika.* Praha: Univerzita Jana Amose Komenského.

VOLEK, J. 2000. „*Konstrukce morální paniky a sociální exkluze.*“ Pp. 97-113 In: *Sborník prací Fakulty sociálních studií Brněnské univerzity. Sociální studia 5.*

ZEMAN, V. *Kam míří česká ultrapravice.* 23. 5. 2008. www.indes.cz. Přístupné na <http://zpravy.idnes.cz/kam-miri-ceska-ultrapravice-dpi/kavarna.aspx?c=A080523_112310_kavarna_bos> Ověřeno dne 23. 4. 2013.

ZPRÁVA Z MINISTERSTVA VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. 2010. „*Zmapování postojů veřejnosti v České republice k pravicově extremistickým rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců.*“ In: *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2010 a ke Koncepci boje proti extremismu pro rok 2011.* 2011. Praha: STEM. Přístupná na <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>>. Ověřeno dne 24. 4. 2013.

ZPRÁVA Z VÝZKUMU. 2010. *Obraz pravicového extremismu v českých médiích.* Newton media a. s. Přístupné na <http://www.osf.cz/media/com_form2content/documents/c5/a60/f20/extremismus_brozura.pdf>. Ověřeno dne 24. 4. 2013.

INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://aktinex.unas.cz/>

<http://aktivni-obcanstvi.cz>

<http://moznosti-demokracie.cz>

<http://revolta114.blogspot.cz/>

<http://srdcepromoravu.cz>

<http://www.antifa.cz>

<http://www.denikreferendum.cz>

<http://www.mafra.cz>

<http://www.newtonmedia.cz/>

<http://www.ringieraxelspringer.cz>

<http://www.romea.cz>

<http://www.walhalla.bhbohemia.org/>

www.bhbohemia.org

www.bis.cz

www.delnickamladez.cz

www.mediar.cz

www.rexter.cz

www.volby.cz

10 RESUMÉ

Aim of this thesis is to observe the image of neo-Nazi activities in the Czech media through content analysis. Media are one of the implements which are delivering pictures about concrete part of society. I tried to find those pictures by using quantitative analyse of subjects. I investigate articles about neo-nazist actions and activities in years 2007-2012 published in "Mladé frontě DNES" and "Deník Blesk" as two, most reading media in Cech Republic. In frame of neo-nazist actions and activities I paid attention to: type of action, date, place, symbols which were visible during actions and relations among groups of people. This work is one of sub-section which can be helpfull during the research about neo-nazist groups in Czech Republic.